

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Chorus coelestis...

Égi chorusok, az úrnak
Sergei, kik fönt vonulnak,
Zöngjön éneke a' húrnak,
Trónusánál a' nagy Úrnak.

Glória hát az Atyának
S az Ő Egyszülött Fiának
S akit éppoly dics illet meg,
Glória a' Szent-Léleknek! Ámen.

Kosztolányi Dezső fordítása

Tartalom

Tanulmány

Amos N. Wilder: A hit, ami legyőzi a világot. 1János 5,1—5 303

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Ezek ellenére is az Úr az én pásztorem. Zsoltárok 23,1—6 305
Csiha Kálmán: A csoda. Apostolok cselekedetei 12,11 307
Csiha Kálmánné: Kérdezők. Apostolok cselekedetei 9,1—2 310
Eszenyeiné Széles Mária: Istenfélelem — de miért? Jób 1,6—22 313
Gavrucza Tibor: A Jézus városa. Máté 9,9 316
Gálfy Zoltán: Hétepecsétes könyv. Jelenések 5,1—5 318
Geréb Zsolt: A főtanács előtt. Apostolok cselekedetei 4,13—22 321
László Dezső: Miért vagyunk keresztyének? Apostolok cselekedetei 11,26b 323
Walter Lüthi: Betöltötték Jeruzsálemet tudományokkal. Apostolok cselekedetei 5,29 327
Walter Lüthi: És Filep lemenvén Samária városába... Apostolok cselekedetei 8,12 330
Nagy László: Az Isten szeretet. 1János 4,16b 334
Péntek Árpád: A hívő ember betegsége. Ézsaiás 38,1—8 337
Szekeres István: Mit cselekedjem? Apostolok cselekedetei 16,22—34 339

Esketési beszéd

Ravasz László: A példamutatás igehirdetése. Filippi 2,15 341

Temetési beszédek

Cseh Zsolt: „Tartsd meg, ami nálad van...” Jelenések 3,11 343
Eduard Thurneysen: Egy élet titka. Zsoltárok 4,9; 121,1—2; János 21,18b 344
Eduard Thurneysen: Áldjad, én lelkem, az Urat. Zsoltárok 103,1—4 346

A lapot alapította: dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Venczel Géza

Tanulmány

Amos N. Wilder

A hit, ami legyőzi a világot

1János 5,1–5

1. János itt egy népszerű közmondást idéz: Aki szereti a szülőt, azt is szereti, aki attól született. Ez igazsakasunk összefüggésében azt jelenti, hogy az Isten iránti szeretet elválaszthatatlan a keresztyén testvér iránti szeretettől. Mert az utóbbi *Istentől született* és az ő vallástétele bizonyítja ezt (vö. Jn 1,12–13). Azonban abban, aki tagadja azt, hogy *Jézus a Krisztus*, „nincs meg az Atya” (2,22–23), vagyis nem állíthatja azt, hogy szereti az Atyát. Csak abban van meg az Atya, aki vallást tesz a Fiúról (2,23). Hinni mindig egy tanítás elfogadását jelenti, de az Ige hasonló használati magában foglalják az erkölcsi odaadást is.

2–3a. Ha „mindaz, aki szereti a szülőt, azt is szereti, aki attól született”, akkor *mi tudjuk azt, hogy amikor Isten szeretjük, akkor Isten gyermekeit is szeretjük*. Ez a felismerés a családdal való hasonlóságon alapszik. A szokásos magyarázat az egymás iránti szeretetünket az Isten iránti szeretetünkből következteti, ez azonban nem egyezik meg az apostol itteni felfogásával (vö. 3,14.17–19; 4–20). Szerinte a felebaráti szeretet a próbája az Isten iránti szeretetünknek, ennek ellenére a kettőt elválaszthatatlannak tekinti. A családban uralkodó szeretetnek az 1b–2. versekben a 2. vers zárómondata a biztosítéka. Az Atya iránti szeretet feltételezi, hogy *az ő parancsolatait megtartjuk* (poiómen, nem pedig térómen). *Mert az az Isten szeretete* (azaz az az Isten iránti szeretet), *hogy megtartjuk* (térómen = becsben tartani) *az ő parancsolatait*. A szeretet együtt jár az engedelmességgel (vö. 2,5; 2Jn 6; Jn 14,15.21).

3b–4. Felmerül itt Isten parancsolatai betartásának a nehéz volta, ezért az apostol az ellenkezőjéről biztosít, ugyanúgy, ahogy az ítélettel kapcsolatosan is tette. Az evangéliumok paradox módon arról az etikáról beszélnek, melyet elutasítanak: „mert mondom néktek, hogy ha a ti igazságotok nem több az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mehettek be a mennyeknek országába” (Mt 5,20); és mégis „ők nehéz és elhordozhatatlan terheket kötöznek egybe, és az emberek vállaira vetik (Mt 23,4).

Jézus a keskeny kapuról és a legnagyobb áldozatról beszél. Mégis így idézik szavait: „...az én igám gyönyörűsége és az én terhem könnyű” (Mt 11,30; vö. 5Móz 11–14). A keresztyén iga részben azért tekinthető könnyűnek, mert addig, amíg ez törvény, addig a „szabadság törvénye” (Jak 1,25), vagy azért, mert a törvény betartása által az ember szabadnak érzi magát. Pál szóhasználata szerint „Krisztus törvénye” a törvény alól való felszabadulást jelenti. Egy mélyrehatóbb magyarázat abban áll, hogy a tanítványt az eljövendő idő hatalommal, Szentlélekkel vagy, a János szóhasználata szerint, újjászületéssel ruházza fel: *Mert mindaz, ami az Istentől született, legyőzi a világot*. Ez egy általános megállapítás: az alany semleges nemű, az ige jelen időben van. Bármit képvisel is az erre az isteni életre és fényre vonatkozó kifejezés, ez szükségszerűen legyőzi a halált és a sötétséget. Az igazság szükségszerűen legyőzi a hazugságot. Isten, és mindaz, ami vele együtt kezdetben létezett, szükségszerűen legyőzi a világot.

Ez az általános elv világosan kifejezésre jut e levélben a „világ” sajátos formái és az ellene kifejtett ellenállás vonatkozásában:

a) A bűn legyőzésére vonatkozik ugyanúgy, miként a 3,9 is: Senki sem cselekszik bűnt, aki az Istentől született, mert benne marad annak ereje; és nem cselekedhetik bűnt, mivelhogy Istentől született (vö. 5,18).

b) A 4,4-ben az antikrisztusnak az egyházban kifejtett munkájával kapcsolatosan jelentkeznek.

c) A Jn 16,33-ban Jézus szava: „Én meggyőztem a világot” — elsősorban az ő „megpróbáltatására” vonatkozik, de ugyanakkor mindenre, amit a „világ” szó kifejez.

A 4b és 5. versek e tágabb értelemre utalnak. A 4. vers második része összekapcsolja ezt az egyetemes elvet az olvasók tapasztalatával és a hit általános kérdéseivel. A *győzelem*: egy metanímia, mely a győzelem elérésére szolgáló eszközt jelöli.

A mi hitünk az, melynek segítségével győztünk, és amellyel véglegesen legyőztük a világot (a legyőzni ige aoristosban áll). Az elért győzelem a szakadárrok feletti győzelmet is jelenti (4,4).

5. *Ki az, aki legyőzi?* Most az általános elv kérdés formájában az egyénre vonatkozik, a „*mi hitünk*” ugyanúgy fogalmazódik meg, mint a 4,15-ben, kiegészítve a 5,1 hitvallását. Ez vezet át a következő igeszakaszra, mely a hitvallásban kifejezett igazságot és jelentést megalapozza.

Fordította: Geréb Erzsébet

(*The Interpreter's Bible*. Vol. 12. 289—292.)

Vasárnapi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Ezek ellenére is az Úr az én pásztorom

Alapige: Zsoltárok 23,1–6

Bibliaviasítás: János 10,11–15.27–30

I.

Mit jelent számomra ez a hitvallás: Az Úr az én pásztorom, védnököm és jó gazdám? A kérdést így is feltehetem: hol találhatok menedékre, hol találhatok a nyugalom, a béke üdítő forrásaira és legelőire? Amikor keresztyén mivoltomban és lelkipásztori minőségemben is az a tapasztalásom, fájdalmas tapasztalásom, egyebek mellett, hogy — és most a zsoltárhitvallás utolsó versének kezdetét tagadásra fordítom —: Bizony nem mindig jószágot, szeretetet és hűséget tapasztalok már közvetlen környezetemben sem.

Mert a zsoltár költői és képes vallástétele mögött ez áll: valakit emberek üldöznek és bántalmaznak. És nem az a fontos, hogy milyen erősségű ez az üldözés, hanem az, hogy az üldözöttség állapotát valaki valóságosan átéli. Ez az a konkrét és fájdalommal telt valóságos élethelyzet, amiben ez a dallá lelkesülő hitvallás megszületik.

Hol találhatok egyáltalán menedékre és biztonságra, amikor a sarkomban érzek valakit vagy valamit? Van-e valahol nyugalom akkor, amikor bárhová mennék is, követ engem az aggodalom és a félelem, amikor állandóan követ mindaz, ami miatt az üldözöttséget érzem? Amikor valósággal és testileg is érzem, miként sütik hátamat a kemény és becsmérlő tekintetek?

Egyáltalán hogyan is értsem ezt a zsoltárt? Hadd legyen szabad azonnal a beteljesedés oldaláról nézve fogalmaznunk: Hogy értsem azt, hogy Jézus Krisztus az én jó pásztorom? Mert valóban így van: ő az én igazán hűséges pásztorom.

Ez azt jelentené, hogy amikor rádöbbenek arra, hogy Jézus valóban hűséges pásztorom, egyszerűen megszűnnek számomra és számunkra a szikes és növénytelen életterületek és dúsan zöldellővé válik körülöttem minden? Bárhon járok is, csak csendes vizekre lelek és nincs már félelmem, lelkem pedig mindig vidám?

Ez azt jelentené, hogy mentesülök a sérelmekről: vagy éppen úgy és azáltal tapasztalom meg Isten gondviselését, hogy semmi anyagiban nem szűkölködöm?

Most, amikor az Igét hirdetem nektek, nem tudom teljesen kikapcsolni a magam személyes tapasztalatait, és így elsősorban magamra gondolok: nyugtalan napjaimra. Persze az ilyesminek a magam hitbeli erőtelensége is lehet az oka: mert az Úr változatlanul pásztorom marad az ilyen napokon is... De tudom, hogy nektek is vannak rossz napjaitok amiatt, hogy rosszat mondanak rólatok, anélkül hogy erre reászolgáltatok volna; vagy pedig rosszindulatúlag félremagyaráznak benneteket, anélkül hogy erre alapot szolgáltatottok volna. Aztán eljöttetek az istentiszteletre és akkor is csak ez járt az eszetekben, és ezért itt is letörtek és bánatosak voltatok...

Ezt a zsoltárt olvasgatva az volt az első gondolatom, hogy az éneklő valamivel szemben, a körülmények ellenében mondja a maga hitvallását. Valahogy így:

De az én pásztorom mindenezek ellenére az Úr... És az üldözöttség megtapasztalásának ellenére két képpel tesz vallást. Ez a két kép pedig az ószövetségi ember hitének pompás példája.

Arra tanít Isten ezzel az Igével, hogy így kell hinnünk: a hitnek a megpróbáltatások alatt, a sötét völgyekben kell világolnia.

II.

Mit jelentsen az, hogy az Úr az én pásztorom?

1. Azt, hogy kísértéseimben — és hadd bontsam ki ezt egy szójátékkal —, amikor kíséri lépteimet az aggodalom és a félelem, amikor a Sátán ordító oroszlánként, vagy akol körül ólálkodó farkasként kerülget, vagy amikor becsmérő tekintetek fúródnak a hátamba, akkor is változatlanul féltett és becses vagyok Krisztus számára. Erről pedig nem lehet úgy beszélni, hogy ne gondoljunk eddigi hitbeli tapasztalatainkra. Arra, hogy Igéje engem is megtalált. Mint a századik juh után, utánam is eljött Jézus. Mint megsebesült vagy erőtelen, hitében még gyöngé és szoptatós báránykát vállára emelt. Kegyelemmel, hűséggel és szeretettel ő kötötte elsősorban hozzám magát — mert drága vagyok neki. Elvesztetten is, egyedüllétemben is. Akkor is, ha magam vagyok az oka az egyedül maradásomnak, mert elcsatangoltam az ő közösségéből. Ezért reménykedve, bizakodva hívhatom őt újból és újból segítségül, mert elkötelezte magát, hogy nekem hűséges pásztorom lesz és marad mindenkor.

Az Úr számára drága vagyok akkor is, amikor az üldözöttséget élem át. Ő itt is velem van és pártfogóm.

2. Az Úr az én pásztorom, nem félek!

Ez nem csak azt jelenti, hogy Jézus megkeresett, nyájába fogadott, gondoskodik rólam és félelmeim útján járva is utánam jön, nehogy belevezzek azokba.

Úgy kell magunk előtt látnunk Jézust, mint a hajdani idők pásztorát, akinek botja és pálcája is van.

Botja, azaz fegyvere van, amivel szembeszáll az orozva támadó vaddal azért, hogy megvédje juhait, mert a juhok becsesek számára.

És pálcája, azaz hosszú kampós pásztoreszköze van, amivel szelíden terel vagy utánanyúl a botorkálóknak, amivel magához vonja gondozásra a sántát, a bogáncsosat, hogy gyógyítsa és megtisztogassa azt. Amivel, ha szükséges, meg is fenyíthet; de ez a fenyítőeszköz nem bot, hanem csak pálca: az én gyenge, sokszor amúgy is elgyötört bárány mivoltomhoz méretezett.

Figyelem napjaim pásztorait, akiknek csak botjuk van. Némelykor súlyos ólom- és vasszögökkel kivert botjuk. Egyszer megrökönyödve láttam, hogy ez a fajta pásztor a súlyos botot vágja juhai közé, ha erélyesebben akar terelni vagy elveszítette türelmét. Nem törődik azzal, hogy így kárt is tehet bennük.

Jézusnak a vezetésre és fenyítésre más eszköze van, mert ő féltőn szerető pásztorom. Ha meg is fenyít, azt kíméllettel teszi. Ezért is tartozom engedelmességgel neki.

Az Úr valóban jó pásztorom! Ez a Jézusra tekintő, a múlt áldott tapasztalatait is felelevenítő és a jövőbe is bizalommal tekintő hitvallás akkor lesz forrássá, elevenné és valósággá ismét, ha hajlandó vagyok odahajtani fejemet a fenyítésre is, a gondviselésre is. Vagyis ha odahajtom fületem az ő szavának a meghallására és engedem, hogy ő emlékeztessen vigasztaló Lelkével.

3. A zsoltár második képe ez: az Úr menedéket biztosító és vendégül látó gazda. Sőt mi több: menedéknyújtása és gondoskodása nem alkalomszerű, hanem állandó.

Ha ezt a képet részleteiben idézzük fel, akkor a következőképpen eleveníthetjük meg a magunk számára:

Valakit üldöznek, mert nem akarnak testvért látni benne. Kint az utcán, a maguk portáján — úgy gondolják — ők az egyetlen urak, és így jogot formálnak arra, hogy üldözzenek és ítélkezzenek egy másik felett. A menekülő kapuról kapura szalad. Talán jövevény is. Már-már utoléri, amikor egy tárt kapuhoz ér. Beszalad a kapun, és aztán lihegve esik át a küszöbön. Riadtan, de meglepődve veszi észre, hogy bent csend van, s a házban levők békésen ülnek. Zajosan éri utol az üldöző tömeg, de a nyitott ajtó előtt megtorpan és elcsendesedik. Bent a gazda felpillant és már mindent ért. Feláll. Kendőt köt maga elé, veszi a vizesedényt és az üldözött felé megy. Az semmit sem ért, csak annyit érez, hogy itt biztonságban van. A gazda az üldözött lábához hajol. Az pedig meglepődötten húzódik hátra. A térdeplő gazda feltekint rá és kéri. Ez végül

engedi, hogy megmossa a lábát, fejét olajjal kenje meg és maga mellé ültesse. Poharát csordultig tölti, majd a maga poharát felemelve így szól: Egyél és igyál, és emeljük poharunkat arra, hogy mától kezdve házának tagja vagy és így oltalmamra számíthatsz.

Ez a zsolttár, noha legelőrről, forrásról és pásztorról beszél, elválaszthatatlan a templomtól. Attól, hogy az üldözöttnek be lehetett menekülnie Isten házába, ott bekapaszkodhatott az oltár szarvába, és ezáltal sérthetetlené válik üldözői előtt. És így ez a hitvallás: „az Úr az én pásztorom” — olyan valóság, ami elválaszthatatlan a mi templomunktól és az úrvacsorától.

Olyan gyakran kérkedünk azzal, hogy az Úrúi vagyunk és ő a mi oltalmazónk, de elfeledkezünk arról, hogy előtte mindnyájan testvérek vagyunk: az egy asztal vendégei és mindnyájan az egy Úr és pásztor védenecsei.

Jogot formálunk az egymás felett való ítékezésre, holott együtt így kellene vallást tennünk: az Úr mindnyájunk pásztora és mindnyájunk oltalmazója. S ha gonoszat gondoltunk is egymás ellen, az Úr azt jóra akarta és akarja fordítani akkor, amikor egymástól menekülve végül mégis előtte, mindnyájunk pásztora előtt a templomban és az úrasztalánál találkozunk egymással.

Amikor üldözők és üldözöttek itt a templomban akarva-akaratlanul végül is együtt vagyunk, akkor együtt kell megvallanunk: megoldhatatlan kérdésnek láttuk egymás bűneit és ellenségeskedését; ma bántottnak éreztük magunkat és csak farkas-barány viszonyban tudtunk gondolkozni egymás tekintetében, holott az a valóság, hogy leginkább, Atyánk, a te jóságod és hűséged „üldöz”, követ bennünket mindennap, és ez leginkább itt, az Ige hallgatásakor, a rád való figyelésben, az úrvacsorai közösségben lesz nyilvánvalóvá, ahol ünnepélyesen kijelented újból és újból, hogy Krisztus mindnyájunk vétkét lemosta és így minden ellenségeskedés falát lebontotta.

Hadd valljuk most egymásra nézve is mindnyájan együtt: Az Úr mindnyájunk pásztora. Ő megvizsgált engem, megbocsátja az ellenem vétkező bűnét, hogy együtt mondjuk: Minket mindenütt Krisztus szeretete szorongat. Ámen.

Csiha Kálmán

A csoda

Alapige: Apostolok cselekedetei 12,11

Bibliavlasás: Apostolok cselekedetei 12,1–17

A Szentírásban és az életünkben is a legkülönbözőbb csodák vannak. Van olyan csoda, amit meg tudunk magyarázni, és ezért ezt jobban hisszük, mivel meg tudjuk érteni. Van olyan csoda is, amit már nem tudunk megmagyarázni. Ilyenkor azt érezzük, hogy hitünkben minden további nélkül el kell fogadnunk, mivel messze túlnő értelmi képességünkön. Úgy kell fogadnunk ezeket a csodákat, miként egyszerűen elfogadjuk az éltető napsugarat, a bonyolult világmindenséget, amit végső fokon nem tudunk teljesen megérteni, de amelyet kész csodaként el tudunk fogadni. Így az életünkben is vannak olyan csodák, melyek olyan nagyok, hogy még mi magunk sem hisszük el egy ideig, miután velünk történtek.

Felolvasott Igénkben éppen egy ilyen csodáról van szó! Péter apostol emberileg egészen reménytelen helyzetben van. Heródes király elkezdte üldözni a keresztyéneket. Jakabot már kivégeztette. A despota látja, hogy mindez tetszik a zsidóknak, és ezért elfogatja Pétert is. A keresztyének vére árán próbálja újra visszaszerezni elvesztett népszerűségét. Elhatározza, hogy húsvét ünnepe után kivégezteti Pétert is. Péter börtönben van, és négy, egyenként négy főből álló szakasz őrzi. Nemcsak a börtön kapuja zárult be utána, nemcsak kettős őrség őrzi, hanem ráadásul még közvetlenül mellette is van két katona. Talán Péter most visszagondol arra a húsvétra, amikor a zsidó főpapok az Úr Jézus sírját őriztették. Talán Péter most arra a nagy-

péntekre gondol, amikor az ő Ura érette is szenvedett, aki háromszor megtagadta őt. Emberileg most egészen reménytelen a helyzete. Csak két dolog van, ami tartja Péterben a lelket.

Az egyik a gyülekezet, amelyik imádkozik érte, és a másik a szabadító Isten, aki felette áll a világnak s a világ valamennyi börtönének.

Ez a történet arra tanít minket, hogy míg imádkoznak érettünk és amíg tudod, hogy feletted van Isten, addig nincs olyan reménytelen helyzet, amiből meg ne tudnál szabadulni, amiből meg ne tudna szabadítani Isten.

Imádkoznak Péterért. Imádkozik Péterért a Márk János házában levő gyülekezet. Péter háta mögött egy imádkozó kicsi hadsereg van.

Vajon nem kéne-e többet imádkoznunk egymásért, hogy több csoda történjen velünk és körülöttünk, hogy egyre több lélek meneküljön és gyógyuljon meg? Imádkozunk többet egymásért!

Bizony, bizony a mi életünkben azért nincsenek sokszor csodák, mert nem imádkozunk eleget egymásért. Pedig ti is és én is ismerünk olyan embereket, akiket az imádság hozott vissza súlyos betegségből. Én is, ti is ismerünk olyan fiatalokat és öregeket, akiket valósággal „vissza imádkoztak” a halál kezéből. Nagy ereje van az imádkozásnak! Lám, e veszélyes helyzetben Péterért imádkoztak. Szüntelen imádkoztak.

Ha azt akarod, hogy csodák történjenek benned és körülötted, akkor tanulj meg minél előbb és egyre jobban imádkozni. Szüntelen imádkozni. Ha bármilyen reménytelen helyzetben vagy is, de tudod, hogy éretted imádkoznak, akkor higgy az imádság meghallgatásában és higgy abban, hogy nyomában Isten csodát cselekszik.

Péter ott van a börtönben és alszik. Nyugodt. Nem álmatlan az éjszakája, pedig tudja, hogy másnap ki akarják végezni. Péter mégis csendesen alszik, szinte odahajítja a fejét az Úr Jézus ölébe, mivel érzi és tudja, hogy neki semmi baja nem történhet.

Ez a nyugalom elveszett a mai ember életéből. Túl sokat rohanunk és túl keveset ülünk le a Jézus lábához, hogy amikor baj van bennünk és körülöttünk, akkor is nyugodtan tudjunk aludni. Zaklatottak az éjszakáink, és Jézus segítségül hívása helyett sokszor erős altatókat szedünk. Talán ha többet imádkoznánk, talán ha jobban bíznánk, kevesebb altatóra lenne szükségünk. Ha Jézus békessége és az örök élet bizonyossága igazán a szívünkben lenne, akkor csendesebben és nyugodtabban tudnánk eltölteni éjszakáinkat.

Péter alszik a börtönben. Heródes készül a kivégeztetésére. Márk János házában imádkoznak, és Péter felett virraszt Isten. És ekkor hirtelen megjelenik az Isten anyála.

Ez az a csoda, amit nem lehet megmagyarázni. Lehet, hogy vannak, akik nem hiszik. Nem is csoda, hisz Péter sem hitte el, pedig ő hitt Krisztusban, hitt Istenben, hitt az örök életben és hitt az angyalokban. De amikor megtörtént az a csoda, hogy eljött Isten anyála, akkor Péter sem hitte. Úgy gondolta, hogy az egész csak látomás. Úgy gondolta, hogy képzelődik; úgy vélte, hogy az angyal megjelenése nem lehet valószínű dolog, úgy gondolta, hogy csak szép álom az egész, melyet Isten vigasztaló üzenetként ad számára.

Nagyon sokszor van így. Az Isten szeretete túlnövi aggodalmainkat; Isten csodái túlnövik hitünket. Mi magunk sem hisszük sokszor. Történik valami szép, nagy csoda az életünkben. Isten lehajol értünk, és mi nem hisszük. Úgy gondoljuk, hogy érzelmeink csalódása az egész. Nem merjük elhinni, hogy Isten jár itt. Péter sem merte elhinni, pedig tökéletesen bízott Istenben. Amikor valóban megtörtént a szabadulása, először azt hitte, hogy látomást lát. De világosság gyúlt a börtönben. Éjszaka volt, és ebben a sötét éjszakában egyszerre világossá vált a börtön. Mert ahol Isten cselekszik, mert amikor Isten lehajol, mert ahova az Úr elküldi szabadító angyalát, ott világosság támad. Még a börtönben is.

Péterre reácsukódtak az ajtók. Őrizték az örök, de ott bent a rácsok mögött mégis világosság támadt. Sokszor így csukódik reá az Istenben hívó ember életére is sok

börtönajtó: a gondok, a megpróbáltatások, a bajok, a betegségek, a halál börtönajtaja, de azért most is sokszor megtörténik, hogy világosság gyűl ezekben a börtönökben.

Ismertem egy embert, aki gyógyíthatatlan beteg volt. Rácsukódott a halál ajtaja, és ő a halál szorongató börtönében úgy feküdt az ágyon, hogy szeméből mégis a nyugalom világossága áradt. Szinte érezte az ember, hogy angyalokkal társalog. Világosság volt. A nyugalom, a bizalom, a hit világossága a halálos betegség börtönében! És vannak emberek, akiknek világosságuk van a roppant gondok szakadékában, mert Istennel találkoznak, mert Istennel társalognak és így felgyűl számukra a reménység drága világossága. De ugyanakkor vannak olyan emberek, akik bár nincsenek sem a gond, sem a betegség börtönében, mégis örökké sötétség van náluk és bennük, akárhány villanyt gyűjtenek is fel és akárhogyan süt is a nap. Sötétség van az otthonukban, sötétség van a szívükben. Kinyitják az ablakokat. Kimennek a természetbe, a ragyogó napsugárba, mégis állandóan sötétség van náluk. És vannak emberek, akik bénák és betegek, akik gondban és bánatban élnek, akik vasajtók mögött ártatlanul szenvednek, és mégis világosság van náluk, mert náluk van Krisztus, mert náluk van az Isten angyala. Lehet, hogy ők maguk sem tudják megmagyarázni ezt, de érzik, hogy világosság van náluk. Ennek a világosságnak a kérdése a mi életünk egyik döntő kérdése, mivel mindenikünk valamilyen vasajtó mögött ül, s ezért döntő az, hogy világosság van-e nálunk vagy pedig sötétség.

Világosság támadt a börtönben, és megszólalt az angyal: „övezd fel magadat és kösd föl saruidat, vedd fel felsőruhádát, és kövess engem”!

Isten Péter után küldött. Ennek a történetnek a másik üzenete az, hogy Isten utánunk küld. Isten nem hagy ott, ahová az emberek rosszakarata tesz. Isten nem hagy ott, ahová a gondok sodornak, ahová a félelmek bezárnak. Isten utánunk nyúl: övezd fel magadat, légy készen és kövess engem.

Péter feláll, és mint egy alvajáró, elindul. Menet közben lehull kezéről a bilincs; elmennek az alvó örök mellett, elmennek az első és a második őrség előtt, a vaskapuhoz érnek és az kinyílik. Péter kiléphet az utcára.

Péter egyedül marad. Isten angyala nem kíséri tovább. Isten sokszor megfog téged, és kézen fogva vezet. Örömmel tapasztalod, hogy félelmes őrségeken mész át. Azt gondolod, hogy már nincs tovább. Lehet, hogy úgy hívják az egyik őrséget: gond, félelem, gyűlölet, rosszindulat. A másik őrséget pedig: tehetetlenség, betegség, bánat; de te sikeresen mész át az őrségeken. Isten vezet és sikerül szabadulásod. Amikor vele megyünk, akkor sikerül. És a nagy vaskapu önmagától megnyílik. Lehet, hogy nem hiszed, lehet, hogy nem hiszi senki. Én hiszem, mert az én életemben sok olyan gond-kapu volt, ami magától kinyílt, amit nem az emberek nyitottak ki.

És biztosan a te életedben is volt sok olyan vaskapu, amit nem tudtál megnyitni, amit nem tudtak megnyitni szeretteid sem, de amik maguktól kinyíltak, mert az Úr onnan fentről intézkedett. Mert az Úrnak Péterre még szüksége volt, és ha Péternek még feladata volt ezen a világon, akkor ő nem maradhatott a vaskapu mögött, és akkor őt nem végeztethette ki Heródes, hisz más, nagyobb úr rendelkezett vele.

Amíg Istennek szüksége van rád itt a földön, amíg valaki mellé odaállít, amíg feladatot bíz rád, addig kinyílik minden kapu, és az Úr kegyelméből továbbmehetsz és mész pályafutásod útjaiban.

Aztán elengedte az angyal Péter kezét az utcán. Ott már egyedül kellett mennie. Vannak az életünkben nehéz, próbákkal terhes utak, amikor különösképpen lenyúl utánunk Isten és miután kiléptünk a vaskapun, elenged és magunktól kell továbbmennünk, hogy boldogan vigyük a hírt megtartó kegyelméről.

Amikor kiérnek a szabad utcára, akkor azt mondja Péter: most tudom csak igazán, hogy az Úr elbocsátotta az ő angyalát és az Úr megszabadított engem Heródes kezéből.

Lehet, hogy volt ilyen a te életedben is. Visszanéztél egy kórházi ajtóra, egy elmúlt évre, egy nagy próbára, és azt mondtad: most tudom igazán, hogy megszabadított engem az Úr. Most tudom igazán, hogy szabadító Úr az én Istenem. Meghallgatta az én imádságomat.

Péter boldogan megy haza, és amikor zörget, a szolgálólány örömeiben nem nyitja meg az ajtót, hanem beszalad megmondani a hírt azoknak, akik imádkoztak a Péter szabadulásáért. És amikor azok hallják, hogy Péter itt van, nem hiszik, s azt mondják a leánynak, hogy elment az esze. De amikor Péter újra és újra zörget, kijönnek és álméltkodva nyitják ki előtte az ajtót.

Milyen különös is az emberi szív! Imádkozol a társad szabadulásáért, és amikor az megszabadul, akkor nem hiszed. Kértél valamit Istentől, igazán, nagy hittel kérted, és amikor Isten megadta, nem merted elhinni. Milyen kettős is az emberi szív!

Talán így vágyunk az örök élettel is. Imádkozunk érte, és sokan nem merik elfogadni azt. És lehet, hogy így leszünk majd mi is az örök élet kapujában. Beszélünk róla, imádkozunk érte, hisszük, hogy megadja nekünk Krisztus, és a mi szívünkben mégis ott van és ott lesz valami csodálkozás: ez is lehet? De lesz majd egy szép találkozásunk odafent, amikor megyünk, zörgetünk és kinyflik az ajtó. Találkozunk mi ott Péterrel, a Márk János házából valókkal, és talán el sem fogjuk igazán hinni, hogy ennyire meghallgatott Isten, hogy ennyire jó az Isten, hogy ennyire kegyelmes és hatalmas a mi Urunk. Talán ott fogjuk majd igazán kimondani azt, amit Péter mondott: most már tudom.

Mert csak az tudja igazán elhinni az Isten csodáját, aki keresztülment rajta, aki átélte azt. Péter sem hitte először. De amikor végigélte a csodát, akkor már több lett a hite.

Ahhoz, hogy igazán higgyünk Istenben, végig kell élni a próbákat, a lehetetlent, a csodákat, Isten minden értelmet fölülhaladó szeretetét, az elképzelhetetlent életünkben, hogy igazán ki tudjuk mondani egy-egy nagy tapasztalat után: most már tudom!

Igy fogjuk egyszer kimondani odafent is: most már tudom!

Addig ne felejtünk el imádkozni egymásért, a gyülekezetünkért, a világért és benne egy-egy próbák között élő lélekért. Ezért, ha gond-ajtó csukódnak előtted és mögötted, sohase felejtsd el, hogy minden ajtónál erősebb Isten. Lenyúl érted is. Lehet világság a börtönben is.

Az ő angyalának szabadító fényessége a legnagyobb áldásod lehet számodra gondok börtönében is. Olyan csoda, amit csak akkor hiszünk el, amikor végigéljük, megtapasztaljuk Isten szabadító kegyelmét. Ámen.

Csiha Kálmánné

Kérdezők

Alapige: Apostolok cselekedetei 9,1–2
Bibliaolvasás: Filippi 1,21–30

Hová megyünk és hogyan megyünk? — ezek földi életünk nagy kérdései. A döntő az, hogy tisztázd önmagadban azt, hogy hová tartasz, hogy milyen irányba halad a te életed. De az is fontos, hogy hogyan haladunk életünk útjaiban, vagyis hogy miként élünk, hogyan beszélünk egymással, hogyan tudjuk megosztani egymás között a gondokat és miként tudjuk elfogadni a kereszteteket. A hova és hogyan örökösen nagy emberi kérdésünkkel kapcsolatosan most Isten üzenetét hallottuk.

A mai Igén keresztül azt kérdezi most tőled Isten, hogy azon az úton, amelyiken már eldöntötted magadban, hogy hová és hogyan szeretnél menni, kivel indulsz útra. Ez a „kivel” a harmadik nagy kérdése életünknek, mely hasonlóképpen sok mindenben meghatározza napjainkat. Igen fontos, hogy ezen a földi úton 60 vagy 80 esztendeig, néhány évig, esetleg évtizedig vagy egyik pillanattól a másik pillanatig kivel járod életed útját. Sokszor egészségesen indulsz el, és ha a betegség útjára kényszerülsz lépni, akkor kivel mész be a kórházba, akkor kivel osztod meg gondjaidat? Kivel járod földi utadat?

A felolvasott alapigében a farizeus Pál, a későbbi apostol áll előttünk, aki egyedül önmagában bízva, az első keresztyének elleni gyűlöletével szívében indul Damaszk-

kuszba. Levelet kér a főpapoktól, hogy azokat az embereket, akik a Krisztus útján indultak el, akik már tudják, hogy kivel kell járniuk életük útját, elfogja és fogolyként vigye Jeruzsálembe.

Pál, akinek második neve Saul, életének ebben a szakaszában, amikor még farizeus, nem azt nézte, hogy kivel jó és hasznos együtt haladni az életúton, hanem az izzó és vak gyűlöletet választva útitársául, vérszomjasan azok után rohant, akiknek életét a hit és a szeretet fényével már betöltötte Krisztus.

Isten hatalmának csodája az, hogy ugyanez a Pál a damaszkuszi út után, megtérése után, el tudta mondani a filippibeliekhez írott levelében, hogy neki az élet Krisztus és a meghalás is nyereség. Megvallotta, hogy számára sokkal jobb lenne elköltözni ebből a világból; megvallja, hogy számára sokkal jobb lenne minél előbb Jézussal lenni, de egyben tárgyilagosan megállapítja, hogy szükségesebb a hívők örömeire és a gyülekezetek gyarapodására itt maradnia még a földön.

Ez az ember a damaszkuszi úton megtanulta a Jézus nélküli és a Jézussal járó életforma közötti nagy különbséget. Először égő gyűlölettel a szívében ment a Jézus tanítványai ellen, de aztán, hogy a damaszkuszi úton találkozott Krisztussal, véleményét és magatartását is megváltoztatva már azt mondta, hogy együtt akar maradni a hívők örömeire és gyarapodására a Krisztus gyülekezeteivel. Leszűrte magában a „kivel járjak” kérdésének igazságát. E kérdésre mindenképpen ez az első válasz: csak ne egyedül. Nekünk a hitvestárral és azokkal az emberekkel kell együtt járnunk, akik itt élnek körülöttünk; együtt kell haladnunk, mivel Isten úgy rendelte a mi földi utunkat, hogy sokan együtt tudjunk járni, együtt azokkal, akikkel vér szerinti kapcsolat köt össze, és azokkal is, akikkel lélekben a testvéri szeretet kapcsol össze. Krisztus ezzel az együtt járó szeretettel akarja megáldani ezt az egész világot.

Együtt! Milyen sokat jelent ez a válasz akkor, amikor az Ige felteszi a kérdést: Kivel jársz, ember?! Ekkor te el tudod mondani, hogy sok drága testvérral, de sok olyannal is együtt tudok járni, aki még messze van Isten országától, de ennek ellenére mégis egy az utunk és mégis együtt kell hogy haladjunk. Sok kísértése van az emberekkel való kapcsolatunknak. Ennek az „együtt járásnak” nagyon sok nehézsége van. Például: Emberekkel megyünk szembe, mert más a véleményünk, más az elképzelésünk, más az akaratum, és úgy megyünk együtt, hogy mindig ütköznek véleményeink. Nem egymás mellett és egymást segítve haladunk, hanem örökös egymással szembe megyünk. Konfrontálódunk! Olyan sokszor érezzük az életünkben annak nehézségét és fájdalmát, hogy azokkal, akikkel együtt, egymás mellett kellene járnunk, azokkal szembe megyünk és összeütközünk. Különböző véleményeinket nem tudjuk Jézus Krisztus orcája előtt közös nevezőre hozni, a szeretet közös nevezőjére, hanem mindig szemben állunk egymással, mivel mindig én akarok győzni a te akaratod felett, mivel én nem hagyom magam, amikor te szembeszegezed velem akaratodat. Mindig szemben állunk egymással, ahelyett hogy egymás mellett haladnánk.

Nézd meg az otthonodat, munkahelyedet, barátaidat! Sokszor még a hitvestársak is szembeszállnak egymással. A heves indulatok csúnya útján naponként összeütköznek egymással. Valahogy nem így kívánja Isten az övéitől. Sok kísértése van az emberekkel való együtt járásnak. Miért? Azért, mert sokan gögösen félrevonulnak és gögös magányosságuk csigaházába húzódnak, miközben nem érdekli őket a másik ember, akinek égető életkérdése távol áll tőlük, akinek fájdalma nem fáj nekik, és aki örömeinek nem tudnak örülni. Sokszor én is az emberektől elvonulva behúzódok kis világomba, és így töltjük be az „együtt járás” szabályát, melyet Isten rendelt nekünk. De ha önként magányba vonulunk, akkor miért panaszkodunk magányosságunkra? Ennek az „együttlétnek” egy másik nehézsége az, hogy az egyik fél többnek tartja, többnek látja önmagát a másiknál, s ezt szüntelen érezteti is. Emberi nagyságunkat szeretjük éreztetni másokkal, holott egyformán bűnös emberek vagyunk.

De úgy is lehet, hogy bár együtt vagyunk az emberekkel, valahogy mégis körülön kívül állunk. És ez sok veszedelemmel jár. Az elveszés, az elzüllés veszedelmével. Sok kísértése van az emberekkel való együttlétnek. Ilyenkor a legtöbb esetben az érdek azt kérdezi, hogy érdemes-e az emberekkel együtt lennem, hogy milyen

Krisztus, és aki úgy megszenteli az emberekkel való együttlétünket, hogy abból szívünkben bocsánat, testvéri kéznyújtás, egymást befogadó érzés fakadjon. Ő azért szenteli meg az együttlétünket, hogy abból olyan áldás és hűség származzék, mely nem érzi sohasem terhesnek sem a hitvestársat, sem a gyermeket, sem az öreg szülőket, aki úgy megszenteli családi és baráti együttlétünket, hogy az igazi szeretetközösség legyen, melyben még az ellenségeink is szeretetre találnak. Jézus jelenlétében együttlétünk sohasem lesz szembeállítás, hanem egymás kezét megfogó, őreá és egymásra tekintő közösséggé formálódik az.

Vizsgáljuk most meg életünket. Ki hiányzik útítársaink közül? Ki az, akivel nem járunk együtt, ki az, aki elmaradt tőlünk? Ki az, aki nem járt sohasem velünk? Vizsgáld meg, hogy ki a hibás érte. Vajon nem éppen te? Vajon nem mi vagyunk-e azok, akik nem látjuk, hogy mint láthatatlan útítárs itt van mellettünk Jézus, aki szól hozzánk, figyelmeztet és biztat bennünket, de süket a fülünk, hideg a szívünk, közömbös az életünk, és nem látjuk meg, hogy velünk jár az úton. De akkor ne csodálkozzunk azon, hogy terhünkre van sokszor még a legkülönb ember is, és ne csodálkozzunk azon se, ha sokszor egyedül vagyunk, pedig nagy család, illetve sok rokon és barát vesz körül.

Nem tudott Pál apostol sem mindaddig semmi jót sem felmutatni, amíg Krisztussal nem találkozott, pedig tele volt a lelke Isten drága ajándékaként jelentős tudással és gazdag tudománnyal, ő azonban a gyűlölet fegyverét azért vette kezébe, hogy kiirtsa a keresztyéneket. De a Krisztussal való találkozás után bátran elmondta: nékem az élet Krisztus, és a meghalás is nyereség, mivel a lehető legjobb Jézussal lenni és hozzá költözni ebből a világból.

Ezt kell nekünk is megtanulnunk. Sokszor jobb lenne magányosan félrevonulni, de szereteteinkért, a gyengébbekért, az erőtelenebbekért szükséges együtt maradnunk a gyülekezetben. Sokszor kényelmesebb lenne szép csendben egyedül lenni, de a gyülekezet épüléséért együtt kell maradnunk. Ezt rendelte nekünk Isten földi utunk egész idejére. Ezért nagyon áldásos az Istentől kapott drága együttlét. De nagyon megkeseredhetik az együttlét, ha ő nincs ott, ha nem őt várod és nem őt kérdezed.

Járunk Jézussal, aki velünk akar jönni, aki velünk akar járni, aki magához hív mindenkit. Csodálatosan szép örökös hívása: jöjjetek énhozzám mindnyájan. Nemcsak az öregek, nemcsak az elesettek és nemcsak a bajban levők, hanem a gyermekek is, a fiatalok is. Nemcsak a csalódottak, hanem a csalódást okozók is. Mindannyian! Nemcsak a tiszták és önmagukat szenteknek gondolók, hanem a bűnösök is. Mindnyájan! Legyünk együtt vele, és legyünk mindenben együtt egymással, hogy akik megtalálták a Krisztust, azoknak minden együttléte és egész földi élete szép legyen. Ámen.

Eszenyeiné Széles Mária

Istenfélelem — de miért?

Alapige: Jób 1,6—22

Bibliavetítés: Jakab 4,7—10; 5,8—11

I.

Jób könyve elbeszélésként indul, de a 6. verstől kezdve drámává válik. Az első 5 vers jól szerkesztett epikai műre utal, amely kiegyensúlyozott emberi életet rajzol, majd a felolvasott Igétől kezdődően felrész e gondolatainkból. Az egész könyv nem enged, hogy páholyból nézzük az eseményeket, kikölkent akadémikus-elvont elmélkedéseinkből, felvisz a színtérre, azonosít a szereplőkkel, ingerel és párbeszédre kényszerít.

Az események két, egymástól jól megkülönböztethető jelenetre tagolódnak. Mindkét leírás „történt egy napon” kifejezéssel kezdődik. Az első eseménysor „az Úr

előtt” történik, a második Jób házában. Fenn és lenn? Mennyben és földön? Ismeretes, hogy Bonhoeffer és Robinsón mennyire támadták ezt az „emeletes világvépet”, ezt a fenn és lennt. Pedig a gondolkodás, amely így fogalmaz, nem téves, csupán a nyelv esetlen és nem fejezi ki azt, ami rajtunk kívül, tőlünk függetlenül, rendszerint az ismereteinket meghaladó láthatatlan világban történik, és azt sem, ami pedig lefényképezhető és többé-kevésbé érthető. Itt is erről van szó. Ott fenn, tudjuk, Isten az egyedüli Úr — itt lenni, úgy néz ki, a sátán rombol; ott fenn, Isten tudja, van tökéletes, igaz, istenfélő és bűnkerülő — itt lenni, úgy néz ki, csak képmutatók és érdekkeresztények vannak; ott fenn Isten a király, akinek alárendelt udvartartása van, ennek egyik tagja az örök ellenkező sátán — itt lenni, úgy néz ki, Isten és a sátán viaskodnak az emberben és az emberért; ott fenn, és onnan fentről nézve minden világos — itt lenni, innen nézve, sok minden zavaros, összekuszált, érthetetlen.

Ezért, és csakis ezért, a szentíró először felviszi olvasóit, hogy értsék meg azt, ami ott történik, és hogy onnan lássák meg az eseményeket.

Az Ótestamentum gondolkodásától nem idegen az, hogy Istennek udvartartása van, öt mennyei seregek veszik körül, akiket az Írás angyaloknak vagy Isten fiainak nevez. Ezek között egyik a sátán; nem annyira vádló vagy áskálódó, mint inkább Istennel ellenkező, opponens, aki semmiképpen sem egyenrangú társa Istennek, de akit most elfogad beszélgetőtársául. Szinte azt mondhatnánk, hogy iskolás, tanítói céllal, hogy a maga igazságát több síkon is érvényesítse. A beszélgetés témája sajátosan egy ember, az istenfélő Jób, de tudjuk az egész könyv célzatosságából, hogy a tulajdonképpeni téma az istenfélelem.

Az Isten és a sátán közötti véleménykülönbség a szemléletből és a távlatból adódik: Isten észreveszi az istenfélő Jóbot, mert felülről nézve van tökéletes, igaz, istenfélő és bűnkerülő ember. Az, hogy a földön sok becstelenség, istentelenség tapasztalható, az most nem lényeges, csupán csak az, hogy van istenfélő ember és van istenfélelem. Ezzel szemben a sátán, aki körülkerüli és végigjárja a földet, aki tapasztalatokat gyűjt, aki az emberi gonoszságot a helyszínen érzékeli, nem figyel fel Jóbra. Amikor Isten Jóbra emlékezteti, akkor a sátánt nem is Jób maga érdekli, hanem a gazdagsága. Ez az Ige fel akar vinni minket arra a magasságra, bele akar helyezni Istennek abba a világába, amelyből nézve a földön van igaz ember és van istenfélelem. Ha lemondunk erről, akkor az emberről egy sátáni tanítást állíthatunk fel, akkor megsebezük gondolkodásunkat, önromboló kételkedőkkel válunk. Abból a szemszögből, melybe Isten akar minket helyezni, nemcsak észre lehet venni az istenfélő Jóbot, de észre is kell venni.

Jób tökéletes, azaz úgy nincs benne fogyatkozás, mint a tiszta állatban és az áldozó papban. Egyenes, becsületes, s ez nem annyira képesség, mint Isten és az emberek előtti magatartás és cselekvés. Istenfélő, s ez minden hűbességének és emberi boldogságának a kezdete. Nemcsak gyűlöli a gonoszt, hanem el is kerül. Bűntelenség? Nem, hanem egy emberi életnek az az alapállása, mely szerint ez az élet minden vetületében Istenhez van kötve.

De mindazt, amit az író az első 5 versben Jóbra nézve megállapít, azt itt és most Isten mondja el. Ő tesz bizonyosságot a sátán előtt és előttünk is, hogy Jób hozzá kötötte életét. Nem is az a fontos, hogy mi miképpen gondolkozunk hívő mivoltunkról, nem is az a fontos, hogy az emberek mennyire tartanak istenfélőnek, hanem az, hogy Isten megbizonyítja nekünk, hogy istenfélők vagyunk.

Jób Isten szolgája, s ezt az őszövetségi személyek közül csak Ábrahámról, Mózesről és Dávidról olvassuk.

Tud-e arról Jób, hogy Isten észrevette és szolgájának nevezi őt? Látszólag nem. Mégis az, hogy családjában és vagyonával kiegyensúlyozott életet élhet, meggyőzheti arról, hogy Isten számon tartja szolgáját. Jób tökéletességének Isten adományai felelnek meg, amelyek a teljességet fejezik ki. Hét fia van és három leánya, s ez külön is, összegében is a befejezettséget jelképezi; ugyanígy a hétezer juh és háromezer teve, az ötszáz igásbarom és az ötszáz szamar, a tízezer, illetve az ezres szám kerektségével,

mint Isten ajándéka, Jób tökéletességére utal. Sőt, Jób annyira tökéletes, hogy ezt még a sátán sem vonhatja kétségbe.

Ezt nem, de azt igen, hogy Jób ok nélkül féli Istent. És ez ennek az alapigének, de Jób egész könyvének is a központi kérdése. El kell ismernünk, hogy magában a kérdésfeltevésben a sátánnak igaza van. És ezért Isten elfogadja az ajánlatot, mert különben azt mondaná: *hūpage satana, távozz tőlem!* De ez így indokolt, mert az egész Isten-kapcsolat lényegét érinti. Nem a külső istentisztelet, a kegyesség és az istenfélelem dönti el az igaz keresztyéniséget, hanem az, hogy mindezt miért teszi az ember. Eddig igaza van a sátánnak. De csak eddig!

Isten körülvette Jóbot vagyonnal, azaz kerítést font körülötte, befedezte földi javakkal. Most az anyagi jólét kerítései és várfalai között Jób istenfélőnek mutatkozik. Ez így könnyű! Ha érezzük, hogy a család védettségében vagyunk, ha elismernek feletteseink, ha van eredménye munkánknak, ha haladunk a fizetési kategóriák lépcsőin, ha a közmegebecsülés fényzuhatagában fürdünk... ha erős várunk nekünk az Isten. De mi lesz, ha ezeket a kerítéseket a sabbeusok, a káldeusok lebontják, ha az Úr tüze felperzseli a gypút, ha a szélvihar elsöpri a házfalakat?! Mi lesz akkor? — kérdezi a sátán. De kérdezzük egyházunkat, magunkat, lelkipásztori szolgáló életünket, az istenfélő keresztyént bennünk. És ebben sincs még semmi sátáni, csak egy kis józan „ha”, egy kis fantáziával elképzelt holnap, amely olyan gyakran felmered előttünk.

Végző fokon a kérdés az: mennyit ér nekünk Isten? A sátán szerint annyit — és itt már nincs igaza —, amennyit a vagyon, a külső jólét. Mert a sátán logikája ez: csak addig lehet Istent szolgálni, amíg az „adok, hogy adj” (do ut des) törvénye olajozottan működik. Mihelyt kimaradnak Isten ajándékai, az ember szemtől szembe megátkozza őt. Isten átkára csak az következhet, hogy az ember is megátkozza Istent. Ez a sátán véleménye.

Ha Jób meztelenül is féli Istent, akkor ennek a lényege maga az istenfélelem, ha pedig csak vagyonosan, akkor az istenfélelem csak az élet felületi kérdése. Ha Jób vagyon nélkül, csupaszon maradván megátkozta Istent, akkor eddigi áldozása nem volt más, mint jó üzlet. Igaza van a sátánnak, ha ma is azt mondja, hogy csak be kell a vallás önműködő gépezetébe dobni egy imádságot, és mindjárt kijön hétezer juh és háromezer teve? Ha igen, akkor nemcsak Jób kegyessége képmutatás, de Isten maga is csak szolgáltatóegység, aki csekély vallásosságért testi-lelki összkomfortot biztosít.

Jób az istenfélelem mintaképe. Ha nála is rövidzárlat áll be és megátkozta Istent, akkor ez az egész világ kiég, akkor valóban csak képmutatás az, amit az egyházban teszünk, akkor a keresztyén élet jó befektetés — és csak ennyi.

II.

Hogy ez nem volt így a Jób esetében és nincs így ma sem, hogy sátáni ez az egész feltételezés, azt Isten Jóbna a szenvedésben tanúsított hűségével bizonyítja be.

Erről olvasunk az Ige második jelenetében. Isten próbát bocsát Jóbra, mintegy átadja a sátánnak azzal a kikötéssel, hogy csak Jóbra magára nem szabad kezét kinyújtania.

A csapások, amelyekben elvész az egész állatállomány s végül Jób gyermekei is, gyorsan, egymás után következnek, s ugyanilyen lélegzetelállító ütemben érkezik a hír a kegyes Jóbhoz.

Jób könyvének érdekes kérdése, hogy vajon mennyi ideig tartott a megpróbáltatás. Nem tudjuk, de valószínű, hogy csupán pár heti vagy pár hónapnyi ideig. De érezzük, hogy nem annyira a szenvedés időtartama a fontos itt, hanem a hűség. Jób megérezte a perc és az örökkévalóság összefüggését. Nem átkozta meg Istent percnyi-idő szenvedésében, mert nem akarta elveszíteni az örökkévalóságot.

Jób vagy ülve fogadja a híreket, vagy összeesik, erre enged következtetni a 20. vers első szava, hogy ti. felkelt, mert nem is lehet mindezt csak úgy ülve, közömbösen elviselni. Két dolgot tesz, és ez örök emberi mivoltát és igaz istenfélelmét mutatja meg nekünk.

Megszaggatja ruháját, leborotválja haját, a gyászolás szimbolikus cselekményeit végzi el. Osszetépett ruhája anyagi megsemmisülését, leborotvált feje megtépázott emberi méltóságát szemlélteti. A semmi közepén nem marad más, csupán Jób maga. Akik ezentúl reá néznek — sátán, ember, barát —, csak őt magát látják, a szenvedő embert, a meztelen létezőt.

De Jób elsősorban nem az emberek előtt áll ebben a meztelen kopaszságában, hanem Isten előtt. Ezért istentisztelethez és csak ahhoz méltó mozdulattal leborul az Úr előtt. Amit tesz, amit mond, nem kevésbé istentisztelet, mint korábbi áldozása.

Hitvallásának első részében mintegy átgondolja egész életét, születésétől haláláig, azt, hogy amije volt, mind Istentől kapta: Meztelen jöttem ki anyámnak méhéből, és meztelen térek oda vissza. Mintha tőle venné át Pál is: Valóban nagy nyereség az istenfélelem megelégedéssel. Mert semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy ki sem vihetünk semmit (1Tim 6,6—7). Amije volt, azt használatra kapta, s most teljesen jogos, hogy Isten visszavette.

A hitvallás második felében elfordul magától és szenvedésétől, és pontosan az ellenkezőjét cselekszi mindannak, amit a sátáni feltételezés következtetett: nem átkozza meg Istent, hanem áldást mond az Úrra, aki gazdagon megáldotta s most a gazdagságot elvette tőle. Mert mindenét az az Isten vette el, aki adta azt.

A felolvasott Ige utolsó versében a szentíró értékeli Jób egész istenfélő magatartását: nem vétkezett Isten ellen, és semmi (Istenhez és magához) méltatlan dolgot nem cselekedett.

Milyen okosak vagyunk mi, amikor Isten rejtett dolgait tanulmányozzuk! Mi mindent tudunk sorsról, jómódról, istenfélelemről, hűségről! De mindazt, ami ott fenn, abban az első jelenetben történt, Jób nem tudta. Ő csak szenvedett és hitt, s azt sem tudta, hogy egész magatartásával nemcsak saját maga hűségét bizonyította, hanem Isten igazát is. Valaki így mondta ezt: a szenvedő Jób Isten büszkesége. Ámen.

Gavrucza Tibor

A Jézus városa

Alapige: Máté 9,9

Bibliaviasítás: Máté 9,1—9

A felolvasott bibliai részben arról értesülünk, hogy Jézus „méné a maga városába”. Vajon melyik ez a város?

Ezzel kapcsolatosan érdekes feleletekkel találkozunk a különböző korú vallásórás gyermekek megkérdésekor. A kicsik szinte mindegyike Betlehemet, a szülővárost nevezte Jézus városának; a nagyobbacska, a jártasabbak Názáretre voksoltak, míg a konfirmandusaim, egy kivételével, Betániát jelölték meg Jézus városaként. Egyetlen papírszeleten állt csupán a helyes válasz: Kapernaum.

Ilyen felmérés után válik igazán izgalmassá a kérdés: miért éppen Kapernaum kerül ebbe az irigylésreméltó helyzetbe, miért Kapernaum emeltetik a városok fölé mint Jézus városa?

Én úgy gondolom, az, hogy egy város milyen, mennyire érzed a magadénak, mennyire érzed benne otthon magad, nem az épületektől, nem a fekvésétől, nem a környező tájtól vagy az éghajlattól függ, hanem sokkal inkább attól, hogy milyenek ott az emberek, mennyire kedvesek, mennyire segítőkészek.

Milyenek is a kapernaumi emberek? A Biblia lapjain, az evangéliumoskönyvekben találkozhatunk velük. Azt látjuk, hogy amikor Jézus odaérkezik, meghallván a hírt, négyen hoznak egy magatehetetlen béna embert, egy gutaütöttet, hogy gyógyítsa meg. Azt is tudjuk a Márk evangéliumából, hogy nem tudnak egyszerűen Jézushoz menni, mivel a hírre, hogy otthon van, annyian gyűltek össze a házban és a ház körül a tanítását hallgatni, hogy már nem férnek hozzá. Tiszteletre méltó a betegen segíteni akaróknak a kitarása, akik nem mondják, hogy hát, édes Istenem, látod, szeretünk

volna segíteni, de nem lehet. Nem teszik le megkönnyebbülten a hordágyat, nem viszik vissza oda, ahonnan hozták a gutaütöttet, hanem felhágva a tetőre, úgy eresztik le kötélén Jézus elé. Nem törődnek azzal, hogy mit szólnak a ház gazdája vagy a körülállók, mert a szeretet találékony és leleményes tesz. Jézus is szokatlan dolgokat cselekszik, mivel a bennünket szerető Isten is leleményes a szeretetben.

Testvérem, te meg tudnál-e nevezni hirtelen négy embert, akik baj esetén mentő hiányában egy hordágyon végigvinnének az utcán az orvosi rendelőig vagy a legközelebbi poliklinikáig?

Vajon hányan sóhajtanak a betesdaival együtt: Nincs emberem! Egy olyan világban élünk, ahol a forgalmas utcán átlépnek a földön fekvő emberen, azzal nyugtatgatva magukat, hogy biztos részeg. Kapernaumban nem így volt, bár ott is vannak okoskodók, mert amikor Jézus, látva azoknak hitét és az ebből következő szeretetüket, így szól: Megbocsáttattak a te bűneid — akkor arra gondolnak a farizeusok, hogy káromlást szólt. Ekkor kérdezi meg Jézus: mi a könnyebb, azt mondani: megbocsáttattak a te bűneid? vagy így szólni: Kelj fel és járj! Mi könnyebb: megbocsátani vagy gyógyítani? Egy forrongó világban, változó világban élünk, ahol felszínre kerül sok minden, ami volt; az emberek egymás fejére olvassák az elkövetett mulasztásokat és vétkeket; folyik az egymásra mutogatás, amitől sajnos az egyház sem mentes. Mindezek tudatában beismerhetjük, akármilyen katasztrófálisak is a kórházi viszonyaink, mégis gyógyítani könnyebb, mint a bűnököt megbocsátani.

Miért? Talán azért, mert az orvosok és ápolók még így is jobban betartják professzoraik, mestereik tanítását, mint mi lelkiek a Mesterünk szavát, aki Péternek azt mondta: Nem mondom, hogy hétszer kell megbocsátani, hanem még hetvenhétszer is. Ez a Jézus azt is tudja, amit nem tudnak azok, akik idáig hozták a bénát, hogy a bénasága csak következménye annak, hogy ez az ember a lelkében is lebénult. Ki tudja, mi minden összegyűlt a szívében, mióta ott fekszik tehetetlenül. Ki tudja, mi váltotta ki az agyvérzést, ahogy ma neveznénk. Dr. Mc. Milen Az elkerülhető betegségekről írott könyvében elmondja, hogy az ideges ember vére sűrűbb, mint a nyugodt. Így az ingerült, valakire haragvó hamarabb kap agyvérzést, mint akit áldott nyugalommal ruházott fel az Úr. Amikor hagyom magam felfingerelni, a szívem hevesebben ver, mai népszerű kifejezéssel élve: „felmegy a pumpa”, ehhez már csak egy idegcsillapítónak kinevezett cigaretta kell, amely köztudott, hogy érszűkületet hoz létre, és elő van készítve minden feltétel a tragédiához: az agyvérzéshez.

Az Úr Jézus először a beteg lelki bénaságát gyógyítja meg, majd mintegy melleleg a testit is, mondván: Kelj fel és járj!

Mikor onnan továbbméné — olvassuk alapigénkben —, látá egy embert ülni a vámszedő helyen. Látszólag külön történet kezdődik, pedig szorosan hozzátartozik az előzőhöz, mintegy igazolja a Jézus gyógyításának sorrendbeli helyességét. Ez az ember látszólag egészséges, nem bének a lábai, mint a másoknak, és mégsem tud magától felállni élete aprópénzre váltott vámszedőasztala mellől, mert neki nem segít senki. Ennek az embernek, aki ott ül, Lévi volt a neve. Ez a későbbi Máté. Ő írja le élete legnagyobb eseményét, megtérését. Jó nagyon megfigyelni minden szavát. Benne megtaláljuk Jézus sikerének a titkát. Mi volt ez? — kérdezzük.

Ott Kapernaumban azon a helyen mindenki egy gonosz vámszedőt látott, egy kapzsi embert, aki pénzért eladta hitét, nemzetét, aki lepaktált a hódító rómaiakkal, aki nyúzta a népet. Még a „kolléga” Lukács is azt írja, hogy „látá egy Lévi nevű vámszedőt” (Lk 5,27) Ma talán így íránk: látá egy spiclit vagy egy besúgót, pedig Jézus nem ezt látta, nem így látta. Ő, Máté így írja visszaemlékezésében: „Látá egy embert...” Ott, ahol mindenki csak egy vámszedőt látott, ott Jézus egy embert lát. Talán mosolyog is, ahogy feléje közeledik, Lévi utoljára talán édesanyja tekintetében látta ezt a sugárzást, miközben gyermekébe beleálmódta a legszentebb álmait. Mióta vár már erre a tekintetre? Mióta sikoltja némán a lelke: „Szeretném, ha szeretnének”; de őt nem szerette senki, és akit nem szeret senki, az béna. Egyszer csak jött valaki, aki látott egy embert, és ő boldogan áll fel a vámszedőasztal mellől, mert hinn annyit jelent, mint megmozdulni. Innen tudjuk, hogy Jézusnak már a tekintete is evangélium,

tiszta örömménet. De itt kapunk feleletet sok eredménytelen erőfeszítésünkre is, arra a kérdésünkre is itt találunk feleletet, hogy miért nem hozza meg a kívánt eredményt az evangelizáció vagy a cigánymisszió. Emberszámba kell vennünk egymást, Jézuson keresztül kell látnunk egymást. Ő mondja: „Végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, és kend meg a te szemedet szemgyógyító írral, hogy láss” (Jel 3,28b).

Ilyen volt Kapernaum, ahol még a vámszedő is Jézusra várt, de tudjuk a további történetekből, hogy itt az emberek dicséretet tudtak mondani még egy római századosról is, és tudtak Jézusnál közbenjárni érte. Abban, hogy éppen Kapernaum a Jézus városa és nem ahol született és nem ahol nevelkedett, szintén evangélium van.

Ha az emberek tették Kapernaumot a Jézus városává, így lehet a mi városunk, a mi közösségünk, a mi házunk is az ő városa, az ő gyülekezete, családunk az ő családja, ha szavára egybegyűlünk úgy, hogy megtelik a ház és a környék, ha négy egészséges el tud indulni egy beteggel, ha olyan készen várjuk őt, hogy felállunk és hátat fordítunk aprópénzre váltott életünknek, mint Lévi, ha rajta keresztül úgy látjuk egymást mi bűnösök, ahogy ő, a bűn nélküli látott bennünket. Ámen.

Gálfy Zoltán

Hétpecsétes könyv

Alapige: Jelenések 5,1–5

Bibliaolvasás: Jelenések 5,6–14

Amikor a néző egy színpadi képet lát, keresi a valóság és a kép közötti kapcsolatot. Szép tájat lát a kulisszákra festve — zöldellő réttel és fákkal —, de tudja, hogy ez nem maga a táj. Érzékeli, hogy ábrázolással van dolga, és hogy ahhoz, hogy a továbbiakban otthon legyen, bekapcsolódjék mindabba, amiért jött, át kell váltania, és a képből az életet kell érzékelnie. Egy pillanatra minden megváltozik. Lelki érzékelési kapcsolatunk megteremtődik, mihelyt az első alak megszólal a színen. Odafigyelve — látva és hallva, ami történik — életünk egy darabjává lesz minden.

Nem ilyen értelemben, de ehhez hasonló módon kell néznünk, olvasnunk — tehát látnunk és hallanunk — ezt a képet is, ami itt János előtt megjelent, amit számunkra leírt.

Aki a királyi székben ül, és akinek jobb kezében a könyv van — a mindenható Isten. Körülötte három körben helyezkedik el a négy lelkes állat, a hét lélek és a 24 vén. Ez a csodálatos környezet tele van azoknak énekével, akik dicsérik és magasztalják a trónon ülőt. Az a kép, ahogyan János látja és látta a mennyei istentiszteletet, amire gyakran hivatkozunk, és aminek földi visszhangja minden földi istentisztelet, köztük ez a mostani is.

Ez a kép összefonódik közvetlenül azzal, amit János Efézusban, a császár keleti székvárosában nap mint nap lát és hall: ahogy az alattvalók dicsőítik Domitianust görögül és latinul: méltó vagy, Úr, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztesség és a hatalom.

Aminek most részesei vagyunk, az ennek a háromnak a képe és eredménye. Feladatunk, hogy a szavaknak és érzelmeknek megtaláljuk igazi, hitünk szerinti értelmét, a kijelentést.

I.

Első értelme a szó szerinti értelem. Az Úr kezében egy könyv, amit akkor is *Biblios*nak hívtak és ma is *Bibliának* hívnak.

Akkor tekercs formája volt — két rúdra felcsavarva —, kívül és belül teleírva. Belül a teljes szöveg — kívül a tartalom, hogy éppen oda lehessen forgatni a tekercset, amit keresünk.

Hogy valóban erről van szó és erről a könyvről, azt igazolja az, hogy a 10. fejezet végén a hét pecsét feltörése és a hét trombitaszó hangja után ez a könyv van ismét az

angyal kezében. Akkor János, a szerző és a látó veszi át és kapja a parancsot: vedd és edd meg, édes lesz szádban, de aztán megkeseredik benned. Mind ez a kép, mind a 10. fejezetben lévő Ezékielre utal, 600 évvel előbbre.

Mi most halljuk és magunk előtt látjuk János bizonyágtételének akkori képsorát. Olvassuk, halljuk, és meglevenedik előttünk ez a kép, ez a parancs. Számunkra újrafogalmazódik a kérdés: Mit jelent e gyülekezet számára és számomra a Biblia?

a) Akik itt vagyunk, többé-kevésbé Bibliát olvasó gyülekezet és emberek vagyunk.

Sokunk számára mindennapi lelki eledel. Gyakran édes, nyugalmat, biztonságot nyújtó, melegítő eledel. Máskor egész valónkat megrázó, bennünk keserűvé alakuló vád és ítélet. Láthatatlanul is életünket alakítja. Jó arra gondolni, hogy vannak közülünk, akik minden napjukat ezzel kezdik, és vannak, akik immár 13-szor olvasták végig úgy, hogy mindennap elolvasnak egy fejezetet. Nevel, életünknek keretet, formát, tartalmat ad.

1526 nyelvre van lefordítva. A lehetséges 3000-ból.

I. Rákóczi György bibliája fennmaradt. A könyvek elején ott áll: olvasni kezdtem ekkor és ekkor. A végén latinul: befejeztem Isten segítségével. Az újraolvasás alkalmával egyre szaporodtak a beírások. Közben telt az élet. Betegség, országos gondok, családi bajok oldódtak meg. Az élet lassan és elszakíthatatlanul odaforrnt az Írás lapjaihoz. Mintha az egész élet ennek lett volna szemléltetése. Ez volt a váz, a keret, ami hordozta a többi.

Van, aki nehezen közelít hozzá. Valami ódontság riasztja, és el akarja hitetni magával, hogy enélkül is lehet élni. Ez igaz. Enélkül is milliók élnek és élhetnek. De ezzel élni más, ezzel élni jobb, mert ez teszi jobbá, szebbé az életet. A bibliaolvasó ember élete mássá tud lenni, mássá tud teljesedni.

A Bibliát elvenni az Úr kezéből ajándék, amiért hálát kell adni. Meg kell köszönni, mert van, akinek nem nyújtja. Legendák beszélnek az Írásról mint útítársról, mint kötelékről.

Lelkeszi eskünk szövege: „A teljes Szentírást szorgalmasan tanulmányozom. Isten Igéjét egyházunk hitelve szerint tanítom, s alkalmas és alkalmatlan időben tisztán és híven hirdetem” — kötelez. Az egyetemes papság alapján mindenkit felhív és figyelmeztet: szeresd és olvasd a Könyvek Könyvét!

b) Ezek a versek tovább mélyítik a kérdést: én és az Írás. Méltó vagyok-e arra, hogy felnyissam, hogy megértsem, hogy lássam: mi van a kezemben?

Itt egy angyal jó, és hangosan kérdi: Ki méltó erre? És senki sem akad. Más tehát méltónak lenni, feltörni az Írás titkának pecsétjét, és más olvasni, ahogy én teszem.

Mi most igehirdetésen az Írás e szakasza alapján halljuk a bizonyágtételt. Bizonyágtételt a János bizonyágtételéről, aki ilyen látomásban, ilyen képben tette akkor meg a magáét, valamikor az első század végén Patmosz szigetén. Ő látta azt, akiről bizonyágot tett. Mi nem látjuk. Mi olvassuk, halljuk az ő szavát arról, akit látott, és akinek életet és feltámadást jelentő szavait értette. Valaki ezt képnek nevezte, amit a képről készítünk. És ehhez hozzá kell tennünk a képeknek azt a hosszú sorát, amelyben az első századból ide ért ez a kép. Gazdagodott, terebélyesedett. Kultúrák rakódtak rá, ismeretek bővítették. Harcba állt más képekkel, küzdött és sérült, fakult, máskor napfényben ragyogott. Mi másként beszélünk erről a jánosi képről, mint száz évvel ezelőtt tették. Mi volt az, ami összekötötte a láncot, és ami a képek sorát ugyanazon jelentéssé formálta? Mi biztosította, hogy ugyanazt keresse a megelőző generáció, amit a mai keres? A közös hit szétszakíthatatlan lánc, ami az idő felett, generációk fonalán ezeket a jánosi látomásokat rávetítette, beleitatta életünkbe.

A sor elején, a kiindulásnál ki áll? Maga az élet: Jézus Krisztus. A végső értelmezése mindennek. A kezdet és a vég. Ki értheti tehát meg teljes valójában ezeket a képeket, az Írás egész bizonyágtételét? Makulátlanul, teljesen, félreérthetetlenül és igazán? Egyedül: Ő. Tehát nem a róla való beszéd, hanem ő maga.

c) János sír, mert senki sincs, aki a titok egészét bírhatná, aki az Írást teljesen érthetné és magáévá tehetné.

Pedig az egyház életében hányszor hangzott és hangzik el a magabiztos kijelentés: az Írást csak én értelmezem helyesen.

Luther haragját meg kell értenünk, amikor kifakadt és azt írta, hogy egy egyszerű teheneket fejő lány jobban értékelheti és magáévá teheti az Írás titkait, mint egyházak főpapja vagy maga a pápa. Az Írás értelmezésének titka nincs senki hatalmába zárva. És nincs semmilyen tekintély hatalmába zárva. Az egyház közös hite és hitvallása lehet egyedüli zsinórmérték.

Ma 300-nál több egyházi közösség él a keresztyénség kebelében. Mennyi értelmezési mód és mennyi indok János részére, hogy sírjon! Mert mindenki túlzott magabiztossággal vallja, hogy csak én vagyok méltó az átvételre és az igazi megértésre.

Református türelmünknek és hitünknek megnyugtató háttere az igazságnak ez a kifejezése: Senki sem lehet méltó — egyedül Jézus Krisztus.

Mi róla beszélünk — ő önmaga hatalmát adja: erőt és hatalmat éreztem magamból kiáradni! Ő az életet adja, az életét. — Mi az arról az életről való bizonyágtételt, szót.

A méltó és a méltatlan között annyi a különbség, mint az élet és a róla való beszéd között.

Ezért kell alázat mindig, amikor kinyújtjuk kezünket és kinyitjuk a tekercset. János sírása erre figyelmeztet bennünket.

Nem én vagyok ezeknek a soroknak ura, hanem Jézus. Nem én uralom és alakítom, magyarázom és formálok a benne lévő, hanem az ő hatalma és ereje formálja az életet.

Más szóval, az Írás betűiben, képeiben meg kell lelnünk a kijelentést, aki nem más, mint Jézus Krisztus.

II.

A második értelme e képnek még mélyebbre és messzibbre visz. Az olvasó, a hallgató és a beszélő ember első kérdése ez: a könyv valóban a Biblia, de mi ez a titokzatos szöveg, ami kívül és belül rajta áll? Aki olvassa, mit olvas belőle?

Geleji Katona István egyik művének ezt a címet adta: *Titkok titka*. Benne a Szentháromság és az élet titka van.

Mi van írva a tekercsre?

a) Sokan vallották és vallják a Jelenések könyvéről, hogy e sorokban a történelem van. Az ember jövődjéje. Ez hitvallásokat, felekezeteket, szektákat szült. Ki mit tudott e titokzatos sorokból kiolvasni? Az adventizmus, millenizmus, bibliakutatók, pünkösddőlők és mások tanítása született az értelmezésből.

Krisztus ezeréves uralmáról szóló sok jóslás és emberi feltevés.

A feltámadás különböző értelmezése.

Az a gondolat, hogy a Jelenések könyve történelemkönyvből kiolvasható a történelem óramutatójának állása. Hol vagyunk a történelemben, és ezután mi következik.

Mi nem osztjuk ezeket az okoskodásokat, és igyekszünk a kérdéseket összefüggésekben látni. Alázattal mondani: sok minden van itt a homályban, és valószínű homályban is marad. Kálvin nem foglalkozott a Jelenések könyvével.

A mi hitünk, amiben megegyezünk sokakkal: hisszük, hogy Isten formálja az életnek minden vonatkozását. Nincs a történelemnek egyetlen eseménye, amelyet ne tőle származónak tarthatnánk. A történelem Isten nevelő iskolája, és a nevelés minden eszközt felhasználja erre. De nincs üres idő és üres esemény, amiben ő ne lenne benne.

Ő végtelen hatalmában türelemmel megbocsát minden türelmetlen kérdést és sóhajt; ezért kell megfőkeznünk indulatainkat, amikor személyes bajainkban feltör belőlünk a kétségbeesés: ha lenne, akkor nem engedte volna ezt meg! Káromlás ez.

Isten van, és irányítja, előre „megírja” az élet és a történelem eseményeit. Ennek titka az övé.

Mi van írva a tekercsrre?

b) Életünk, az élet titka. Aminek éppen úgy nem vagyunk tudói, mint a történelemnek.

S ha tudnánk — összeroppannánk súlya alatt.

Ádám a Tragédiájában mondja:

Ne lássam többé ádáz sorsonmat!
A hasztalan harcot. Rettentő képét.
Vezess jövőmből a jelenbe vissza [Lucifer]!

Mi van írva a tekercsrre?

c) Egészen bizonyosan az én életem váltsága. Az az írás, ami felvitetik a keresztre. A kivégző katonák létrán vitték fel ezt és tették Krisztus feje fölé.

En naponta imádságomban helyezem oda és kérem: olvasd el, Uram, és töröld el. Meg nem történté már nem lehet tenni, de meg lehet bocsátani.

A titok igazi titka: Hogy lehetek mindennek ellenére annak az eltett koronának birtokosa? Miért éppen nekem tétetett el? Mivel érdemlem ki? Mit adtam érte?

Kérdések, amelyekre senki nem tud felelni. Csak egyedül ő, akire az egyik vén mutat. Ne kétségkedj, ne sírj! Mert íme, él és győz a Bárány.

A bárány, aki meghalt, és aki elhordozta bajainkat.

A Bárány, akiről a vén ezt mondja: Íme, Júda Oroszlánja! A Bárány, aki oroszlán. A pap, aki önmagát adja áldozatul — király, Dávid utóda, gyökere, sarja, aki megmossa a tanítványok lábát.

Ahogy haladunk húsvét után az örök passió útján, úgy kerül egyre közelebb hozzánk ő, a virágvasárnapi király és a nagypénteki Bárány.

Akik ma követik őt, azoknak kezében ott van a Biblia és hitükben ott a bizonyosság: történelemnek, életnek, váltságnak Ura halad az élen.

Ne sírj és ne félj, keresztyén gyülekezet: már győzött a te Urad! Ámen.

Geréb Zsolt

A főtanács előtt

Alapige: Apostolok cselekedetei 4,13—22
Bibliolvasás: Apostolok cselekedetei 3,1—10

Az Apostolok cselekedeteiről írott könyvben Lukács evangélista azt hirdeti, hogy az egyház születése a Szentlélek munkálkodása által jött létre. Emberi erő, emberi lélek nem tudta volna létrehozni az egyházat, de nem is tudja megsemmisíteni. Ezt a közösséget, mely a „szentek közössége”, Isten tartja fenn, Isten védelmezi és tartja meg a világ végezetéig.

A pünkösd utáni egyház a végső idők gyülekezete volt, melyben a Lélek bősz kiaradása által napról napra növekedett Isten országa. Ezt a növekedést, ezt a végső beteljesedést felé haladó mozgást az emberi eszközökkel küzdő főpapság nem tudja megállítani.

Ebben az időben beteljesedett Jézus ígérete: „Vesztetek erőt, miután a Szentlélek eljő reátok, és lesztek nékem tanúim (ApCsel 1,8). Az apostolok megtapasztalták, hogy a döntő órákban és a döntő helyzetekben Isten nem hagyja őket magukra, hanem Szentlélek által megerősíti őket, hogy bátran tegyenek bizonyosságot Jézus Krisztusról.

Így erősítette meg a Lélek Pétert és Jánost, akik a sánta meggyógyítása után előbb a jeruzsálemi templom csarnokaiban, majd elfogatásuk után a főtanács előtt tettek bizonyosságot arról, hogy a gyógyulásnak a csodája a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztus neve által ment végbe. Milyen érdekes, hogy Péter szinte ugyanazon a helyen tett vallomást Jézusról, ahol azelőtt néhány hónappal a főpap udvarában megtagadta őt. Akkor a főpap szolgálai előtt félt vállalni a Jézussal való közösséget, most a nép

fejedelmi és Izráel vénei előtt jelentette ki: „Nincsen senkiben másban idvesség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.”

E kijelentést, melyben tömören benne van az evangélium lényege és egyben az egész reformátori tanítás summája, Péter nem kihívásnak szánta, általa nem provokálni akarta Izráel véneit, hanem felhívásnak szánta, általa megtérésre, döntésre hívta fel a nép vezetőit. Az igeszakasz megértéséhez fontos meglátni azt, hogy Péter nem mint ellenség tekint bírásra, az ő szándéka az, hogy Izráel népe a vezetőkkel együtt elfogadja Jézust egyedüli megváltónak és messiásnak.

A főtanács tagjai azonban nem hallgatták meg az apostol felhívását. Az írástudókból és a papokból álló bizottság nem értette meg Péter szándékát. Beszédének tartalma helyett a szólásban való bátorságuk kötötte le figyelmüket. Mivel tanulatlan és műveletlen embernek tartották őket, ezek az ún. szakemberek nem vették komolyan mondanivalójuk igazságát, nem érezték meg, hogy ez a felhívás hozzuk szól, őket akarja Jézus befogadására indítani. A sánta meggyógyítása által adott jelben nem akarták elfogadni az Úr hívását, üdvözítő akaratát. Bár a jelt nem tudták letagadni, nem akartak neki semmi jelentőséget sem tulajdonítani. Nem akarták meglátni, hogy e jel által Isten cselekedett és őket akarja bűnbánatra indítani.

A főtanács tagjait az zavarta a legjobban, hogy a meggyógyult ember ott állt Péter mellett mint nyilvánvaló bizonyítéka Jézus hatalmának. Ezt nem tudták letagadni, sem meg nem történte nyilvánítani vagy közönséges csalásnak minősíteni, hisz az egész város ismerté ezt az embert. Csak egy dolgot tehettek, mégpedig azt, hogy megvonják az apostoloktól a szólás jogát, hogy megtiltják nekik a Jézus nevében való tanítást. Ezáltal akarták megakadályozni a Jézusban való hit terjedését, az egyház növekedését.

Most azonban kiderült az is, hogy a tanács számára nem a csoda volt a fontos, számukra is Jézus volt a fontos, mégpedig azért, hogy a Jézus nevét egyáltalán ne emlegessék: sem nyíltan, sem titokban ne beszéljenek a nép előtt róla. Ez az egyház teljes visszaszorítását jelentette volna.

Az írástudók és a főpapok a hatalom eszközeivel próbálták megfélemlíteni, elnémtani a tanítványokat. Fenyegetésekkel, tiltásokkal és parancsokkal éltek. Mindezek az eszközök azonban hatástalanoknak bizonyultak. Az apostolok bátorságát nem tudták letörni, Jézusba vetett hitüket nem tudták kioltani. Nem tudták eltéríteni őket arról az útról, amelyen Jézus indította el, nem tudták megállítani a misszióknak a kibontakozását, a megszületett egyház gyarapodását.

A tanítványok nem emberi eszközökkel, nem emberi erővel, hanem egyedül Jézus nevével, a Jézusba vetett hitükkel küzdöttek. Ez a hit adott nekik bátorságot, ez a hit bírta őket szólásra, nyílt bizonyoságtételre. Bátorságuk nem emberi eredetű volt. Ez a bátorság nem az önbizalmukon alapult, nem a tudásukból és képességeikből származott. Nem azért voltak bátrak, mert emberi hatalmat, mert emberi támogatást és biztatást érezték a hátuk mögött. Ez a bátorság Szentlélektől származott. Tőle nyerték az indítást a szólásra, a hitvallásra.

A tanítványok nem sajátították ki maguknak a csodát, nem léptek fel a csodatevők szerepében, nem tulajdonítottak maguknak isteni erőt, mivel tudták, hogy a feltámadott Jézus ereje által győzték le a betegséget. Ők tudták, hogy ez a gyógyítás egy olyan jel volt a nép számára, amely megpecsételte igehirdetésük igazságát, amely hirdette Isten országának az eljövételét, a végső idő jelenlétét (ApCsel 2, 17–19). Ez a csoda az eljövendő beteljesedésre mutatott, arra az időre, amikor helyreáll a teremtett világ eredeti rendje, amelyben nem lesz betegség és halál, amelyben nem lesz fájdalom és sírás, amelyben megvalósul a teljes közösség Istennel és Jézus Krisztussal, amelyben mindenki dicsőíti Istent.

Az apostoli egyházhoz hasonlóan a mai keresztyén gyülekezet is erre a végső beteljesedésre néz, Jézus visszajövetelét várja. Ez az üdvtörténeti korszak nem a tétlen várakozásnak az ideje, hanem a misszióknak, a Jézus Krisztusról szóló bizonyoságtételnek az ideje. A bizonyoságtételnek ezt a feladatát a mai egyház is Szentlélek vezetése által végzi. Vajon mi igehirdető és hívő egyháztagok tudunk-e olyan engedelmes és bátor

szószólói lenni Isten kijelentésének, mint Péter és János? Vajon tudunk-e olyan alkalmas eszközei lenni Istennek, mint Pál apostol, aki azt írja az első Korinthusi levélben, hogy „Jaj nékem, ha az evangéliumot nem hirdetem” (1Kor 9,16)? Vajon el tudjuk-e mondani Jeremiás prófétával együtt: „mintha égő tűz volna szívemben, az én csontjaimba rekesztetve, és erőlködöm, hogy elviseljem azt, de nem tehetem” (Jer 20,9)?

Ha úgy érezzük, hogy hiányzik igehirdetésünkben ez a tűz, ez a bátorság, akkor a tanítványokhoz hasonlóan imádkozunk buzgósággal a Szentlélek áldásáért, hogy az apostolokhoz hasonlóan tudjunk mindarról szólni, amit láttunk és hallottunk, mindarról, amit Jézus cselekedett a mi üdvösségünkért, mindarról, amit ma tesz a mi testi-lelki megtartásunkért, közösségi és egyéni életünk megőrzéséért. Ne szégyelljük a világ előtt Krisztus evangéliumát, ne féljünk megvallani azt, hogy mi is a Názareti Jézushoz tartozunk, ne titkoljuk el, hogy az ő nevére kereszteltettünk meg, hogy az ő neve alapján neveztetünk keresztyéneknek, hogy az ő nevéért hívjuk segítségül imádságunkban, hogy az ő nevében gyűlünk össze Isten tiszteletére és dicsőítésére. Ne felejtjük el, hogy keresztyéni mivoltunk által, legyünk akár igehirdetők, akár hitvalló egyháztagok, a világ előtt mind Krisztusra mutatunk és győzelmi jelként hirdetjük az ő nevét az emberek előtt.

A mai ember azonban nemcsak a szavakra, hanem a tettekre is figyel. A szavak mögött keresi azok őszinteségét, hitelességét. Ezért nem mindig a nagy szavaknak, a tetszetős kijelentéseknek van súlya, hanem azoknak a szavaknak van súlya, amelyek mögött ott vannak a hit cselekedetei, melyek mögött ott vannak a sokat emlegetett keresztyéni szeretet világos jelei. A főtanács sem Péter szavainak a tartalmára figyelt, hanem arra, hogy ott áll mellettük a sikeres szeretetszolgálat jele, a meggyógyított ember. A gyógyításnak a tetteért, a szeretetnek a cselekedetéért egy bíróság sem ítélni el az embert. Sem egykor, sem ma. Ámen.

László Dezső

Miért vagyunk keresztyének?

Alapige: Apostolok cselekedetei 11,26b

Bibliáolvasás: Apostolok cselekedetei 11,19–30

A keresztyén szó a Bibliában három helyen fordul elő. Az imént felolvasott alapigénk 26. verse arról nevezetes, hogy a Szentírás a keresztyén szót abban használja legelőször, „A tanítványokat először Antiochiában neveztek keresztyéneknek.” Az Apostolok cselekedeteiről írt könyv 26. részének 28. verse szerint a Pál apostolt hallgató Agrippa király ijedt megütközéssel kiált fel: „Majdnem ráveszel engem, hogy keresztyénné legyek.” I. levele 4. részének 16. versében azt ajánlja Péter apostol az üldözött híveknek, hogy: „ha pedig mint keresztyén szenved [valaki], ne szégyellje, sőt dicsőítse azért az Istent.”

Antiochiában, ebben a pogány városban, gúnynev gyanánt használták a Krisztust követők megbélyegzésére a keresztyén elnevezést. Hogyne hordozták volna a keresztyének ezt a Krisztusra emlékeztető gúnynevet, ha hősiességgel hordozták a nagyobb terhet: Krisztus keresztyének bolondságát és botránkozását. Ez a gúnynev hamarosan dicsőséges szép névvé lett, és büszkén viselték azt a Krisztusban igazán hívő első keresztyének. Erő volt ebben a névben, különben nem ijedt volna meg Agrippa király, hogy a Pál bizonyágtételének hatása alatt a végén még ő maga is keresztyénné lesz.

A mai világ sem idegen attól, hogy Krisztus igaz követőit kigúnyolja. A mai világ is érzi, hogy erő van az igazi keresztyénségben, tudja, hogy ha azt komolyan veszi, azonnal meg kell változnia, bűneiből meg kell térnie, ezért kiált fel Agrippa királlyal: majdnem keresztyénné teszel. A világ gúnyolódik a keresztyénséggel és hatása alól ösztönösen ki akarja vonni magát, az igaz keresztyének viszont büszkén viselik ezt a legdrágább és legszebb nevet.

Mi mindnyájan keresztyének vagyunk. A kérdés az: ismerjük-e igazán keresztyén elnevezésünk igazi értelmét és jelentését? Ma minden szellemi áramlat, világuézeti, politikai és társadalmi törekvés pontosan megállapítja és híveibe öntudatosan és keményen beledolgozza saját nevének értelmét és tartalmát. A keresztyén embernek tudnia kell, hogy miért hívják őt keresztyénnek. Szenteljük ezt az órát annak tisztázására, hogy miért vagyunk mi keresztyének.

I.

Nem véletlen, hogy mi magyar reformátusok egészen öntudatosan harcolunk azért, hogy a római katolikusok és unitáriusok által használt keresztyén szó semmiképpen ki ne szorítsa nyelvhasználatunkból a keresztyén kifejezést. Ennek mély hitvallási okai vannak. A szó keresztyén alakja ugyanis sokkal közelebb áll az eredeti görög-latin christianus kifejezéshez, mint a keresztyén forma. Itt nincs mód és alkalom nyelvészeti vizsgálódásokba bocsátkozni, elég csak annyit megjegyezni, hogy a magyar keresztyén szó egyenes leszármazottja a christianus alakzatnak, az pedig szóról szóra Krisztushoz tartozót jelent. A görög-latin nyelvben a Krisztushoz tartozót jelentő christianus név éppen úgy a Krisztus szóból származik, mint a rómainak jelentő Romanus a Roma névből. Roma nélkül nincs Romanus, Krisztus nélkül nincsen christianus, azaz keresztyén. Ami a rómainak Róma, az a keresztyénnek Krisztus.

A keresztyén ember tehát Krisztushoz tartozó ember. Annál igazabban keresztyén valaki, minél inkább, minél szervezettebben kapcsolódik Krisztushoz. Krisztus pedig élő személy. Keresztyénné tehát nem egy bizonyos eszmének az elfogadása, bizonyos elvek követése, hanem kizárólag a Krisztushoz való személyes viszonyom tesz.

Azt mondja az Írás az első keresztyénekről: „Az Úrnak keze vala velök” (21. vers), „Nagy sokaság tére meg az Úrhoz” (21. vers). Intették egymást, hogy „állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban” (23. vers). Az az Úr, akiről ezekben a versekben szó van, nem más, mint Krisztus, kihez az első keresztyének igaz hittel kapcsolódtak.

Ezek az első keresztyének úgy lettek valóban Krisztushoz tartozó emberek, hogy Krisztus kinyújtotta feléjük a kezét, ez a kinyújtott kéz megnyugodott rajtuk, ők ennek a kéznek szelőd simogatóására, meleg vonzására egészen oda tértek az Úrhoz és állhatatos szívvel megmaradtak őbenne. Ezek számára a keresztyén hit Krisztusban való hit. Krisztushoz kapcsoló erő volt. Példájuk nem egyszerű történelmi analógia a mi számunkra, hanem Isten örökkévaló beszéde, amely megmutatja minden időkre, hogy ki a keresztyén és hogy mi miért vagyunk keresztyének. Keresztyén az az ember, aki hite által személyes élő kapcsolatba kerül a ma is élő Krisztussal. Mi azért vagyunk keresztyének, mert Krisztussal, Krisztusban és Krisztusért élünk.

Az egyik Antiochiában lakó keresztyénről, Barnabásról azt mondja az Írás, hogy „jámbor és Szent Lélekkel és hittel teljes férfiú vala” (24. vers). Ez a jámborság nem valami együgyűséget, gyámoltalanságot jelent. A továbbiak során majd meglátjuk, hogy mennyire élelmesek, gyakorlatiasak, erőteljesek voltak ezek a keresztyének. Ez a jámbor ember a leghatalmasabb mennyei erővel: Szentlélekkel és a leggyőzelmesebb emberi erővel: hittel volt tele. Önmaga természeti adottságait megüresítő ember volt, hogy emberi erőnél nagyobb erőnek, a Szentléleknek és az abból származó hitnek lehessen hordozója.

Az első keresztyének nem a maguk erejéből, hanem a Szentléleknek a hatására lettek keresztyének, azaz hit által Krisztushoz kapcsolt emberek. A református hitvallások szüntelenül kiemelik, hogy magunk erejéből soha, de a Szentlélek által mindig keresztyénné lehetünk.

A Szentlélek pedig az Ige hirdetése által tette ezeket az embereket keresztyénekké. A felolvasott részben az igehirdetés vagy prédikálás valamilyen alakban majdnem mindenik versben előfordul. Az ismétlődött meg itt, ami elkezdődött az első pünkösdi napján, az első keresztyén gyülekezet megalakulásánál. Az Igét engedelmesen meghallgatók kiléptek a többiek közül és csatlakoztak a tanítványokhoz, gyülekezetet, keresztyén közösséget alakítottak.

Krisztus a Szentlélek által a hitben kapcsol magához, ezt a hitet pedig az Ige hirdetésének engedelmes meghallgatása ébreszti fel a szívben. Az Igét engedelmesen hallgatók pedig közösséget alkotva, mindig együtt maradnak.

Az igazi keresztyén miveltnak tehát őt lényeges vonását állítja elének az Ige: a keresztyén ember Krisztushoz kötött ember, Krisztushoz pedig a Szentlélek kapcsolja az igehirdetés által, az igehirdetés hitet ébreszt, ez a hit pedig hozzáköt Krisztushoz és a többi hívőhöz. Krisztus nélkül, Szentlélek nélkül, igehirdetés nélkül, hit nélkül és közösség nélkül nincs keresztyén ember.

II.

Az eddigiekben a keresztyén embernek a Krisztushoz való viszonyára tekintettünk. Ez a viszony teszi lehetségessé a keresztyén életet, teremti keresztyénné az embert.

A mai Ige e mellett az alapviszony mellett a keresztyén ember másik ember felé megnyilvánuló viszonyára is rámutat.

E tekintetben mindenekelőtt azt kell látnunk, hogy a keresztyén ember a világban, a másik ember felé sohasem tétlen, hanem mindig mozgásban lévő. A mai Igében szüntelenül mozgó, tevékenykedő, serényen forgolódo, cselekvő emberekről van szó.

Nem is lehet az igazi keresztyén ember tétlen, hisz az a Krisztus, aki keresztyénné teszi, az a Szentlélek, aki hit által Krisztushoz köti, az az Ige, amely benne a hitet felgerjeszti, az a hit, amely benne él, mindmeggannyi szüntelenül ható eleven erő, megelevenítő hatalom, életerő-kisugárzás és győzelmes hatás. A Krisztusban megalapozott, Szentlélek által vezetett és hitben élt keresztyénségről a történelem egyetlen korszakában sem lehetett azt a vádat kovácsolni, amellyel a mai Krisztus nélküli keresztyénséget néha egészen jogosan illetik, hogy ti. megáporodott, elcsenevészesedett, beteges, tétlen tünete az emberiség életének. A Krisztus nélküli keresztyénség nem is lehet más, de az igazi keresztyénségtől messze van a tétlenségnek még az árnyéka is.

Lássuk közelebbről azt is, hogy miben tevékenykedtek az első keresztyének?

Legfőbb gondjuk kétségtelenül az igehirdetés, a prédikálás, a tanítás és az egymás intése és figyelmeztetése volt. Miután maguk is az igehirdetés által lettek Krisztusra figyelmesek, miután ő magukban is az Ige szavára gerjedt fel a Krisztushoz kötő boldog hit, nem is lehetett drágább és fontosabb feladatuk, mint az Ige hirdetése mások előtt, hogy annak nyomán minél többen juthassanak el az igaz hitre.

Ezt a nagy igehirdetői tevékenységet nyomon követte egymás kölcsönös támogatása. A 29. és 30. vers szerint amint kinek-kinek módjában állott, Antiochiából segítséget küldöttek az éhínség által meglátogatott júdeai atyafiaknak. Pogányokból lett keresztyének ételnemű és pénzsegély küldése által mutatták meg, hogy testvéreknek ismerik a távolban lakó, zsidókból lett keresztyéneket. Az Apostolok cselekedeteiről írt könyv egy másik helyen megjegyzi, hogy „szűkölködő sem vala öközöttük senki” (4,34). A hitnek ez a természetes tettekben való megnyilatkozása, a természeti, gazdasági és társadalmi nehézségeknek ez a lelki erő által való leküzdése mutatja a legvilágosabban, hogy mennyire nem tétlen, hanem szüntelenül dolgozó volt az első keresztyének élete.

Az igazi keresztyén élet mindig túlmutat önmagán és mindig a másik ember irányában tevékenykedik, s hatása mindig kettős, az emberi beszéden keresztül történő, Krisztusról szóló bizonyágtétel által a másik emberben hasonló hitet vágyik támasztani, a testi javakat odanyújtó szeretetszolgálat által pedig a testi szükségben lévők előtt meg akarja mutatni, hogy Krisztus a külső körülmények fölött is győzelmes Úr.

Nekünk mennyire személyes ügyünk a többi ember előtt való személyes bizonyágtétel, mit teszünk azért, hogy minél többen jussanak el az igaz hitre? Mivel járulunk hozzá ahhoz, hogy a mi keresztyén gyülekezetünkről is el lehessen mondani, hogy nincsen benne szűkölködő még csak egy is?

III.

Amerre az első keresztyén gyülekezetek tagjai eljárak, három csodálatos hatás mutatkozott: Krisztusban való igaz hit támadt azokban, akikkel érintkeztek, a hívőkből újabb és újabb gyülekezetek támadtak, s ezek a gyülekezetek eredményesen legyőzték a külső nyomort.

Ezt a csodálatos hármast látva, bizonyára sokan gondolják azt, hogy könnyű volt azoknak a keresztyéneknek ilyen szép eredményeket elérni, mivel nem éltek a mienkhez hasonló nehéz viszonyok között. Alapigénk áttekintése azonban minden kétséget kizáróan meggyőz arról, hogy a mienknél sokkal nehezebb körülmények között éltek ezek a testvérek. A 19. vers üldözésről, a 28. pedig nagy éhségről beszél. Üldözés és éhség között terjedt a keresztyén hit, szaporodtak a gyülekezetek és szűnt meg a nyomor.

Ezek a tények azt bizonyítják, hogy a keresztyén élet szempontjából nem lényegesek a körülmények, amelyek között az lefolyik. Egyes-egyedül csak az lényeges, hogy miképpen viszonylanak a keresztyének Krisztushoz, miképpen engedelmeskednek az Igének és Szentléleknek, hogyan ápolják hitüket és mit vállalnak egymásért.

Az Ige azt mutatja, hogy a nehéz körülmények, halálos veszedelmek ellenére ezek az első keresztyének örvendező, valóban boldog emberek voltak. Ennek az örömmel forrása Isten kegyelmének a meglátása volt. Ez a kegyelem kapcsolta őket Krisztushoz, ez a lelküket csordultig betöltő kegyelem indította őket a Krisztusról való bizonyosság felé, a szeretet csodálatos erővel való élésre; ez a kegyelem kapcsolta össze őket gyülekezetté, és ez a kegyelem emelte őket felül a nehéz körülményeken.

Ezek az emberek tudták, hogy kegyelemből azok, amik. Ez a kegyelem megőrizte őket az önhittségtől, a gőgtől és az elbizakodottságtól, de ez a kegyelem hűségessé, éberekké, szorgalmasakká, szolgálatkészé tette őket. Minden vesztésüknél nagyobb volt a kegyelem ajándéka, amelyet senki sem vehetett el tőlük, s amelynek birtoklása annyi örömmel töltötte el őket. Ez a kegyelem két nagy ősi ellenség: a bűn és halál legyőzése felől tette őket bizonyosakká. Bátran mentek a mártírhálálba, mert bizonyosan tudták, hogy azon túl még teljesebb lesz a Krisztusban való életük, mivel szemtől szembe fogják őt meglátni.

Az igazi, Isten kegyelmét megtapasztalt keresztyén ember sohasem fél a körülményektől, mert egészen bizonyos az azok feletti győzelemben, hisz az a Krisztus, akihez hozzákapcsolódott, a két legnagyobb hatalmat: a bűnt és a halált már legyőzte.

Az a tény, hogy mindnyájunkat megkereszteltek, hogy a konfirmáció által mindnyájan kinyilvánítottuk Krisztushoz való tartozásunkat, azt mutatja, hogy Isten előttünk is megnyitotta a keresztyén élet kapuját. Hogy Igéjével szüntelenül hív a Krisztushoz való megtérésre, szüntelenül erősít a hitben, hogy Szentlélekének hatalmát egyre inkább érezzük szívünkön elhatalmasodni, mind jobban és jobban bizonyítja: a Krisztusban való élet teljes öröme akar elvezetni minket. A körülmények felett győző, háborúságok, éhínségek, nyomorúságok között is boldog, örvendező emberekké, másokon is segíteni tudó egész emberekké, jó keresztyénekké akar bennünket tenni. Szentlélek tekintetünket ebben az órában is ráirányította Krisztusra, kívánatosá tette előttünk a benne való keresztyén életet. Itt a Krisztus testében, az egyházban tulajdon szavával vont közelebb a minket keresztyénné tevő Krisztushoz. Velünk is azt teszi, amit tett az első gyülekezetekkel: hirdeteti az Igét, tanít Krisztus követésére.

Bizony, közel jött hozzánk az ő Igéjében ebben az órában is az Úr. Kérünk titeket az apostollal: állhatatos szívvel maradjatok meg az Úrban, akihez ebben az órában titeket velem együtt felemelt. Ámen.

Betöltötték Jeruzsálemet tudományotokkal

Alapige: Apostolok cselekedetei 5,29

Bibliailvasás: Apostolok cselekedetei 5,12—33

Isten nem csak az ítélet példáit mutatja be nekünk, ahogy ezt Anániás és Safira esetéből láttuk; számára sokkal kedvesebbek kegyelmének példái. Nincs ragyogóbb példa Isten irgalmasságára és kegyelmességére, türelmességére és jóságára, mint maga Izráel népe. Azt halljuk itt, hogy Isten miként fáradozik a zsidók Krisztushoz való vezetésén. Nem szabad elfelejtenünk a zsidók példás jelentőségét ebben a dologban. Ők jelentik a mintát, amivel Isten demonstrálja, előre bebizonyítja, hogy nemcsak a zsidókra, hanem reánk is gondol. Úgy szeret mindnyájunkat, mint a zsidókat.

Itt a helyzet még mindig az, hogy a tanítványoknak a papi fennhatóságok parancsára hallgatniuk kell Jézusról. Mi sem lenne számukra könnyebb — hisz ők is csak emberek! —, mint az, hogy most vigyázzanak magukra! Visszavonulhatnának a nyilvánosság elől. Elvegyülhetnének a nép körében, és esetleg egy földalatti politikai mozgalom formájában suttogó propagandaként terjeszthetnék tovább a Krisztus nevét. De Isten éppen a belső vonalra való visszavonulás lehetőségét zárja el előlük. Isten ebben a helyzetben meglepően, szinte azt szeretnének mondani, hogy eredeti módon jár el. Ha az ember megmentéséről van szó, akkor a mi Istenünk nem húzódozik még a szenzáció, a napi zaj használatától sem, hogy így feltűnést keltve, magára vonja a nyilvánosság figyelmét. Éppen ezekben a napokban halljuk azt, hogy Isten az apostoloknak a csodatétel erejét olyan bőségesen adja, hogy már a tanítványok maguk sincsenek tisztában azzal, mi is történik velük. „Az apostolok kezei által pedig sok jel és csoda lőn a nép között.” És ami itt a legfeltűnőbb, az az, hogy ezek az események maximális nyilvánosság előtt történnek Jeruzsálemben, de nem is akárhol a fővárosban, hanem a központban, a templomban, az egyik nagy tancsarnokban, az úgynevezett „Salamon tornáca”-ban.

A hatás nem is marad el. Az emberek csapatostól keresztelkednek meg. Ha eddig számokat is említ a Biblia, most már a számolás nyilván lehetetlen: „Hívők pedig mindinkább csatlakoznak az Úrhoz, úgy férfiakként, mint asszonyoknak sokasága.” „A nép magasztalá őket.” Lukács megjegyzi, hogy ez a mozgalom már a tanítványok feje fölé is nőtt, hogy ha már-már az ellenőrzés lehetetlenségével fenyeget is, de ez mégsem jelenti azt, hogy csak felszínes ez a csatlakozás és csak úgy egyre-másra történnek a megkeresztelkedések. Maga Szentlélek gondoskodik a rendről és a fegyvelméről. A képmutató házaspár hirtelen halála miatt érzett „nagy félelem” még mindig tagjaikban van. Az Isten intézkedése előtti szent tisztelet sokakat visszatart attól, hogy a gyülekezetbe csak úgy egyszerűen behatoljanak vagy éppenséggel belopják magukat. „Egyesek közül senki sem mert közéjük elegendni.”

És nemcsak a városból, hanem az egész környékről hozzák az apostolokhoz a beteget. Az emberi nyomorúságnak egy furcsa, irtóztató felvonulása mozog a város felé. A betegek közül mindenekelőtt azokat emeli ki a leírás, akik „tisztátalan lelkektől gyötrettek” A feltámadott Megváltó ereje nem áll meg a láthatatlan világ határainál, a pokol kapuinál. Végül is olyan nagy lesz a tömeg, hogy Péter nem képes egyesekkel külön foglalkozni. S most az történik, hogy mialatt Péter az utcákra kített ágyak és nyoszolyák között halad, a betegek hozzátartozói arra ügyelnek, hogy „az arra menő Péternek csak árnyéka is érje valamelyiket közülük” Péter nem segíti elő ezt az eljárást, de pillanatnyilag nem is tiltja meg azt. Az az amerikai beteggyógyító, aki nemrég tűnt fel Európa városaiban, kétes gyógyító eszközeinek használatánál erre a bibliai helyre hivatkozik. A betegek zsebkendőit hozatja magához, amelyekre ráolvas, s azokból, újra a betegek kezébe kerülve, gyógyító erő árad ki. Úgy gondoljuk, hogy nagy különbség van a gyógy mód és azon alkalom között, amikor egyszer kivételesen Péter, s később egy esetben Pál is, megenged ilyesmit, mint ahogyan Krisztus köpenyét is megérinthette a vérfolyásos asszony — de egészen más

az, amikor valaki egy ilyen kis, szinte véletlen eseményből rendszeres gyógymódot, orvosi gyakorlatot, tudatosan és állandóan gyakorolt gyógyító eljárást alakít ki.

A jeruzsálemi szenzációs eseményekben az a lényeges, amit már említettünk is, hogy ez az úgy és Krisztus neve hatalmas erővel tör utat magának a nagy nyilvánosság felé. Nem túloz a főpap, amikor megállapítja: „betöltöttétek Jeruzsálemet tudományokkal” (28). Jézus egyszer azt mondta a tanítványoknak; „amit fülbe sűgva hallotok, a háztetőkről hirdessétek” (Mt 10,27b). Ez történik most, éspedig olyan módon, mint-ha Isten maga szándékosan úgy akarta volna. Az emberek szólástilalmi parancsára Isten „a tetőkről hirdeti” mindezt. Nemcsak Jeruzsálem utcái, hanem minden út, ami a város felé vezet, tele van emberekkel és visszhangzik a Feltámadott nevéől, a virágvasárnapi ünnepléshez hasonlóan. Semmi kétség, Isten az ő Fiának nevét most úgy mondhatnánk, hogy a nagyharangra bízva. S ez nem hamis riadó, hisz világosan olvashatjuk: „mind meggyógyulának”.

És tovább is semmi kétség: Isten hatalmasan munkálkodik, hogy népét próbára tegye; de ha mi általában hajlamosak vagyunk az Istentől jött próbatételekben a bajt és az ítéletet várni, akkor most azt hallhatjuk, hogy Isten gyermekeit nem mindig csak veréssel látogatja, hanem képes minket jótetteivel is meglátogatni. És milyen jótétemények vannak itt! Gondoljuk csak meg: Mióta a zsidók az ő Fiát meggyalázták és keresztre feszítették, azóta Isten nem szűnt meg velük szemben jót jóra halmozni. Ilyen felfoghatatlanul magasztos és szentségesen jóságos az Isten, akiben hiszünk. Azt a házaspárt megölte, de emberek tízeit és százait gyógyítja meg. Egy béna koldus meggyógyításával kezdte az „ékes kapu”-nál. Ez olyan volt, mint egy nagy eső első cseppje, és most hull, hull Isten jóságának és irgalmasságának esője a kiaszott földre. Nem nagyszerű ez?! Nem „eleven szén” gyűjtése-e a jótéteményeknek ilyen bősége Krisztus gyilkosainak fejére? Akinek most Izráelben szeme van és nem lát, füle van és nem hall, akkor mi kell még hogy ezt a népet érje?

Isten szavát látják és hallják. De másképp hallják és másképp látják. Nem veszik észre, hogy Isten most akarja beharangozni az egész világ nagy vasárnapját. Azt hiszik, tűzvészharangot hallanak, és kiküldik az oltó csapatot. Izráel válasza Isten jótéteményére a rendőrség fegyverbe szólítása. Az apostolok, Isten jóságának eszközei, most már másodszer kerülnek börtönbe. Most már nem csupán Péterről és Jánosról van szó! Hová fog ez a dolog vezetni? El fogja tűrni Isten ezt a kihívást? Vajon tűzzel és kénkövel fog Jeruzsálemnek válaszolni, mint egykor Sodomának és Gomorának? Ezt kérdezzük alig fékezett erkölcsi megrökönyödéssel a megrögzött zsidók halátlanságát látva. De inkább ne kérdezzünk túl hangosan! — Isten tényleg nem gondol arra, hogy legidősebb fiáért, Izráelért való harcát feladja. Isten még egyszer rendkívüli lépésre határozza el magát, még egy szenzációt készít elő. Hogy mi módon, azt mindjárt meglátjuk.

Az Ószövetségben időről időre szó van egy különleges, különálló angyalról, akit a Biblia „az Úr angyalaként” említ. Isten ezt az erre képzett angyalt csak nagyon ritkán szokta bevetni, éspedig feltűnően mindig akkor, amikor Izráel népét valami rendkívüli veszély fenyegeti, és amikor ennek a veszélynek az elhárításáról van szó a szövetséges nép életében. A Vörös-tengernél ez az „Úr angyala” védőn lép Izráel és az üldöző egyiptomi sereg közé. Amikor Bileám meg akarta átkozni az izráelitákat, akkor az „Úrnak angyala” elállja az útját. A bírák idejében Gedeonnal találkozik. Később, Aháb és Jézabel idejében megerősíti Illést, Isten elbágyadt emberét. Isten az Apostolok cselekedeteiben is felhasználja néhányszor ezt az „Úrnak angyalát”. Nagyon jelentős az, hogy az Úrnak angyala, amikor most Izráelt a végleges hanyatlás fenyegeti, újra bevetésre kerül. Éjszaka kiszabadítja a bebörtönzött apostolokat; a kiszabadulás módját azonban a Biblia nem részletezi. Számukra ez teljesen váratlanul jön, mivel már a legrosszabbra készülnek, hisz Uruk ezt valamikor kilátásba helyezte számukra, mondván, hogy mint „juhokat a farkasok közé küldi őket”. Ők a halálra számítanak. Hogy az Úr angyala általi szabadulásuk csak vértanúságuk elhalasztását jelenti, az világosan kitetszik abból a parancsból, amit a földöntúli követ kell hogy adjon nekik. Ez majdnem katonai rövidséggel hangzik: „Menjetek el és felállván,

hirdessétek a templomban a népnek az életnek minden beszédét!” Tehát ne rejtőzzenek el, hanem menjenek el, álljanak fel és beszéljenek. Ez után az éjszaka után, amikor az első hajnalpír megjelenésével szokás szerint kinyitják a templomajtót, a kiszabadítottak már ott vannak. A délelőtti időben itt kéri fel udvariasan őket a templomfelügyelő, hogy a közben összegyűlt főtanács előtt megjelenjenek. Nem mernek velük szemben nyilvánosan erőszakot alkalmazni, mert tartani kell attól, hogy a nép a törvény szolgáit megkövezi. Itt, Izráel főtanácsa előtt akarja Isten apostolait látni. Itt kell hogy „felálljanak és beszéljenek”. Így küzd Isten a zsidók lelkéért, akik Fiát megfeszítették.

A kihallgatás ez alkalommal feltűnően rövid. Arra a kérdésre, hogy miért szegték meg a szólástilalmat, Péter egyszerűen ezzel a magyarázattal igazolja magát: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek.” Ez a híres mondas mindenkit meggyőz, aki hallja. Természetesen Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek. Ki ne helyeselné ezt? Csupán ennek gyakorlati alkalmazása a nehezebb. Persze ez nem jelenti azt, hogy az embereknek egyáltalán nem kell engedelmeskedni. „Minden lélek engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságoknak” (Róm 13,1). Ha Isten akarata és az ember akarata ellentmond egymásnak, ha valaki az elé a nehéz választás elé kerül, hogy Istennek engedelmeskedjék és az embernek nem, akkor előáll az úgynevezett hitvallási helyzet. Mikor van ilyen és mikor nincs? Bízhat az ember százszázalékosan a lelkiismeretében? Nem tévedhet-e a lelkiismeret? Nem történt-e meg már, hogy az ember a saját feje elgondolását vagy a felperes hangját Istennek tévesztette össze? De miként lehetne a másik félnek meggyőzően tudtára adni azt, hogy most éppen abban a bajos helyzetben vagyunk, amikor nem az embereknek, hanem Istennek kell engedelmeskednünk? Mindenesetre nem helyes, ha minden különösebb szorongatottság és lelkiismereti válság nélkül, akármilyen helyzetben alkalmazni akarjuk ezt a bibliai tanácsot. Péter teljesen igazolatlanul és védtelenül áll az emberek előtt. Hogy Isten megbízásából és az ő teljhatalmából cselekszik, afelől bizonyos, hisz Isten azokban a napokban elegendő jelt adott. De ezt nem tudja bizonyítani a bírák előtt.

Péter, úgy látszik, teljesen tudatában van védtelenségének. Feltűnő, hogy egy szóval sem említi a két előző jelt. Nem említi sem a szenzációs gyógyításokat, sem az angyal éjszakai közbelépését. Úgysem hinnének neki! Egyszerűen csak arra emlékeztet, ami nagypénteken Jeruzsálemben a teljes nyilvánosság előtt történt, hogy ők, vagyis az ő bírái, akik előtt most vádlokként áll, Jézust fára függesztve megölték; és akit „a mi atyánknak Istene feltámasztott és megtartóvá emelt jobbójával”. És most őket, a gyilkosokat nem isteni bosszú és megtorlás, nem halál és pusztulás fenyegeti, hanem íme: a feltámadott és felmagasztalt „fejedelem és megtartó, hogy adjon Izráelnek bűnbánatot és bűnöknek bocsánatát” Ezt állapítja meg Péter a Szentlélek teljhatalmában. „És mi vagyunk néki bizonyosságai ezen beszédek felől, és a Szentlélek is, kit Isten adott azoknak, akik neki engednek.” Tehát bűnbánatot és megbocsátást ajánl nekik az elkövetett gyilkosságért; bűnbánatot és megbocsátást mint királyi, isteni adományt. A Fejedelem és Megváltó kész Izráelnek nagypéntekért bűnbánatot és megbocsátást adni. Miért nem nyúlnak utána a zsidók? Mi akadályozza őket, hogy még mindig tétováznak? Lehet itt mást tenni, mint elfogadni, megköszönni, leborulni és imádkozni?

De Izráel nem fogadja el, nem köszöni meg, nem borul le, nem imádkozik, hanem: „azok pedig ezeket hallván, fogukat csikorgaták és arról tanácskozáznak, hogy megölik őket”. Pünkösdkor is így volt, amikor sokan a Péter beszédét hallva, a bűnbánat isteni ajándékát elfogadták. Itt most nincs belátás, nincs üdvös ijedelem, itt düh van és felháborodás, ami miatt fogukat csikorgatják, „és arról tanácskozáznak, hogy megölik őket” Vajon Isten még most is visszatartja a tüzet és a kénesőt? Csak ne kérdezzük túl hangosan és haragosan, mert egy szép nap még megbánhatnánk. Legelsősorban és mindenekfelett a sadduceusok és farizeusok, az írástudók, a papok és a zsidók vénei a hibásak. De mi van velünk? Mi csupáncsak nézők vagyunk, részt nem vevő riporterek, a nép pedig a tribünön ül? Ha Luther Márton azt mondja: „ez a rész a

hamis lelkészekhez szól”, akkor nyilván az a véleménye, hogy ezek a „hamis papok” nem csak a zsidók között vannak. Ha Isten jóságának műhelyébe mélyebben bepillantunk, akkor ez a bepillantás megfelel annak, hogy mélyebben lássuk az emberi természetet és az emberi magatartást is. Olyan belátástalan és bünbánatra képtelen tud lenni az ember, a vallásos ember. Mélységesen megijedhetünk attól a merevségtől és keményszívűségtől, amire mi emberek képesek vagyunk, valamint tévedéseink borzasztó hatalmától, különösen akkor, ha papi emberek vagyunk, mint azok a papi bíró urak.

Kérdezzük csak meg egyszer önmagunkat, akik itt vasárnaponként a templomban össze szoktunk gyűlni: hogy is áll a mi keresztyénségünk? Biztosak vagyunk afelől, hogy jó vonatra szálltunk, hogy nem vagyunk „hamis papok”? Vajon mi templomba járók nem vagyunk-e bizonyos dolgokban vakok, és mi szószéken állók „világtalan vakvezetők”? Ha mi abban a tévhitben járunk, hogy léteznek tévedhetetlen hivatalok és tisztviselők, akkor most itt fel kellene hogy nyíljon a szemünk. Az igazság kedvéért meg kell jegyezni, hogy itt a népben, a tudatlan és tanulatlan népben nagyobb a képesség a felismerésre, mint Izráel magas, papi méltóságaiiban. Vajon nem lehetséges az, hogy mi nyugati keresztyének egész nemzedékünkkel együtt az evangéliumi világegyház tanácsa és a katolikus pápa vezetése alatt lépésről lépésre, lassan, de biztosan ellenkező irányba utazunk és a végzet felé tartunk?

Mindenesetre ma újra világossá vált: Isten jóságos, és sürgősen azt várja tőlünk, hogy jósága bünbánatra hívjon és ébresszen. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Walter Lüthi

És Filep lemenvén Samária városába...

Alapige: Apostolok cselekedetei 8,12

Bibliailvasás: Apostolok cselekedetei 8,1—25

„Filep lemenvén Samária városába, prédikálja vala nekik a Krisztust.” E mögött az egyszerű megállapítás mögött sokkal több van, mint amennyit első látásra sejthetünk. Ez ugyanis nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy Krisztus ügye jókora lépéssel haladt előre. Az Apostolok cselekedeteiben éppen az a szívderítő, hogy benne Isten ügye halad. Lukács ismer egy bizonyos haladást Isten országában, és attól sem fél, hogy ezt alkalmanként számokkal is kifejezze. Püskösd előtt — így értesít minket — 120 keresztyén volt Jeruzsálemben, püskösd napján háromezren csatlakoznak hozzá, rövid idő múlva már ötezren vannak, és attól kezdve több alkalommal jegyzi meg a hívők számának növekedését. Ezzel kapcsolatban meg kell említenünk, hogy a keresztyén gyülekezet állandó gyarapodása mindaddig kizárólag Jeruzsálemben és annak közeli környékére korlátozódott. Ez valóban feltűnő. Habár a Feltámadott húsvét után kilátásba helyezte a tanítványoknak, hogy „lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samáriában és a földnek mind végső határáig” — de az apostolok valószínűleg mindaddig nem tudták a keresztyén gyülekezet Jeruzsálemtől való térbeli vagy éppen a határokon túli eltávolodását elképzelni. Hogy a tanítványok milyen gátlást és korlátozást érezhettek az Úrnak utasításakor, amikor kettőnként küldte el őket, azt nehezen tudjuk elképzelni; akkor ezt a parancsot adta nekik: „Pogányok útjára ne menjete, és samaritánusok városába ne menjete be; hanem menjete inkább Izráel házának eltévelyedett juhaihoz” (Mt 10,5—6). Ugyanakkor bizonyára azt is észrevették, milyen feltűnően szerette Mesterük a megvetett és gyűlölt samaritánusokat, akik az igaz hitből kiestek, amiként megváltó szeretetét a vámszedőktől és paráznáktól sem vonta meg. A tanítványok biztosan emlékeztek arra is, hogy miként érintette Uruk alkalmi vándorlásaik során Samáriát, amikor egyszer Jákób kútjánál egy samáriai asszonnyal beszélgetett, s amikor két egész napot is eltöltött egy samaritánus városban. De ez aztán mind ez ideig ennyiben maradt.

Most azonban eljött az a nevezetes pillanat (majdnem azt mondhatnánk, világtörténelmi pillanat, de azzal sem mondanánk eleget, mivel itt nem világtörténelemről, hanem Isten országának a világban való történetéről van szó) — tehát eljött az Isten országának történelmi pillanata, amikor Krisztus egyháza megteszi az első lépést (vagy legyen szabad azt mondani, hogy az első ugrást?) a határokon túl, ha még nem is a pogány világ felé, de már kifelé a samaritánusok területére. Az Isten országa történetének szempontjából ez jelentős esemény, mely ez egyszerű rövid híradás mögött áll: „Filep lemenvén Samária városába, prédikálja vala nekik a Krisztust.”

Figyelembe kell vennünk, hogy az indítást ehhez a határon túli lépéshez nem az apostolok esetleges széles körű látása vagy talán a gyülekezet hirtelen felébredt missziói buzgósága szolgáltatja, ó, nem. Itt a szükség, a keserű szükség az, ami oly gyakran áldásos eszköz Isten kezében. Ennek a fejezetnek elején egy felravalozott halottat látunk, Istvánt, az első keresztyén vértanút. Hogy Jeruzsálemben milyen ingerült a keresztyének elleni néphangulat, az abból a körülményből is látszik, hogy nem keresztyén testvérek vállalkoznak István eltemetésére. Az emberiségnek ezt a szolgálatát nem „kegyes férfiak” végzik el, hanem a gyülekezettel rokonszenvező zsidók vagy pogányok, akik „sírást tőnek őrajta”. E fejezet kezdetén István ravatalán kívül még ott áll a Benjámin törzsből származó sötét férfialak is, kinek Saulus a neve. Ez az a Benjámin-törzs, amelyről Jákób, az ősatya egyszer azt mondta: „ragadozó farkas” (1Móz 49,27). Saulus, a benjáminita, a fiatal egyház ragadozó farkasa lett. Majd látni fogjuk, hogy a későbbi apostol milyen gyakran gondol szégyenkezve és fájdalommal ezekre a véres napokra. A főtanácstól megbízást kap házkutatások végzésére. Hogy ezt milyen kérlelhetetlen buzgalommal végzi, az abból is látszik, hogy most már nemcsak férfiakat, hanem, ahogyan ez kifejezetten tapasztalható, „férfiakat és asszonyokat” hallgat ki és von számadásra: „Saulus pedig pusztította az anyaszentegyházat, házról házra járva és férfiakat és asszonyokat elővonszolva, tömlöcbe veti vala.” A keresztyének kiirtása nyilvánvalóan elhatározott dolog volt.

Azok a napok ezek, amikor a gyülekezet tagjainak nagy része elnyeri a Szentlélek szabadságát és engedélyét a Jeruzsálemből való elvándorlásra. Valószínűleg csak az apostolok számára nincs nyitva ez a lehetőség. Ezek nem csekély életveszéllyel a városban maradnak. Ott van a menekülők között egy Filep nevű diakónus, a meghalt István barátja és munkatársa, akire most bizonyos felelősség vállalása hárul. Itt mutatkozik meg először az, ami a későbbi időkben, az egész egyháztörténelmen keresztül mind a mai napig újra és újra úgy történt, hogy üldözés és szétszórattatás által, Isten akarata és tanácsa szerint ment mindig végbe a misszió csodája. Minél dühösebben szítja Saulus a tüzet, annál dúsabban pattannak a szikrák, már a szomszéd ház, vagyis Júdea szomszédja, Samária is lángba borul; István vére nem folyt hiába. A misszióknak ezt az üldöztetés általi csodáját később az egyházatyák, Tertullianus és Augustinus ezekkel az ismert szavakkal írták le: a vértanúk vére az egyház magja. Amikor Lutherhez eljutott a hír, hogy Brüsszelben evangélikus hite miatt két diákot máglyán megégettek, akkor írta azt az éneket, amely ezzel a merész gondolattal kezdődik: A szél majd minden országba elviszi kettőjük hamuját. Ismert a francia hugenották üldöztetéséből származó, a környező európai országokra majdnem beláthatatlanul szétszóródott hit áldása. Ebben az összefüggésben érdemes megemlíteni a 16. és 17. században a keresztlők üldözését is, aminek nyomai máig láthatók a távoli Szibériától egész Észak- és Dél-Amerika belsejéig. Ha mi most bepillantathatnánk az elmúlt harminc év hitüldözéseinek rejtett történetébe, azt hiszem, nem kevésbé csodálkoznánk a véráldozatos misszió csodáin. Ilyen csodának vagyunk Jeruzsálemben először tanúi: „és mindnyájan eloszlának Júdeának és Samáriának tájaira, az apostolokat kivéve. Amazok eloszolván, széjjel jártak, hirdetve az igét” (1,4).

Ami hasonlóképpen először tűnik fel, és amivel ezután az Apostolok cselekedeteiben újra és újra találkozunk, az az a gondolkodásmód, jobban mondva az a hit, remény és szeretet megnyilvánulása, mely egész térségekben megjelenik. Sohasem egyes emberekről van szó, akik megszabadulnak, hanem egész vidékekről, egy

városról, vagy egy faluról, vagy egy néptörzsről. Ezzel kapcsolatban most eszembe jut egy egyszerű egyházi lapkihordónő, akivel időről időre találkozom, s akinek a munkájában a hit térbeli jelentkezésének képét látom. Munkája közben előtte mindig terek, helyek állnak, ahová el kell hogy juttassa Krisztus nevét. Egyszer a nagyállomás, máskor egy bizonyos vonat, pl. az a különvonat, amely évente a bázeli farsangra viszi az utasokat, vagy egy munkacsoport az, ahová el kell jutnia. Ő így mondhatja magában: Ma a főpostára vagy ebbe vagy abba a közigazgatási épületbe, a kiállítási térre vagy a sportpályára megyek, ahol éppen valami nagy rendezvény van. Így lépnek be az István kivégzése után elüldözött keresztyének Samária térségébe. Valószínűleg véresek, és nagyon kevés úticsomagot hoztak magukkal, talán jótékony vendéglátókra vannak ráutalva. Vagyis ajándékot hoznak magukkal, ha nem is aranyat és ezüstöt, de a Krisztus nevét, az Igét, a hitet. S most feszült várakozással néznek a Krisztus-név hatása elé. Vajon lesz-e hatása Jeruzsálemén kívül is? És egy más országrészben is? Vajon akkor is, ha most nem a megbízott és elrendelt ősapostolok azok, akik ezt a nevet kiejtik, hanem csak magunkfajta egyszerű hívők?

A hatás minden várakozást fölülmúl. Ezek a menekültek, a senkik, akiknek semmijük nincs, úgy hatnak Samáriában, mint egy idegen sereg, mint egy inváziós hadsereg, mint a hírnek megszálló csapata, mint idegen munkások serege. Éppen azért, mert nem hadseregre vagy erőre építenek, hanem egyedül a Lélekre és az Igére, sokkal erősebb a hatás. Samária persze nem légüres tér. Samária már elfoglalt terület, de hogyan!? Sokféle betegség nyomorúsága, babona és félpogány sötétség vert itt gyökeret. Mindenféle kuruzsló űzi itt mesterségét. Ezeket a csodaerő-közvetítőket, akik természeti és szellemi erő által tevékenykednek, nevezi a Biblia varázslóknak. Ilyenek vannak Samáriában, és még sokszor fogunk találkozni velük, akik nemcsak az Apostolok cselekedeteiről írott könyv keletkezésének idején léteztek, hanem ma és itt is vannak elegen, talán még többen, mint valaha. A varázslat valóság, nem tanácsos úgy vélni, hogy ez már egy rég túlhaladott álláspont. Gyakran megfigyeljük, hogy éppen a legfelvilágosultabb emberek egyik napról a másikra valami természeti erővel gyógyítónál vagy holmi varázslónál kötnek ki. A lelki gondozásban — úgy városban, mint falun — gyakran találkozunk varázslattal. Emlékszem valakire, aki olyan adottsággal rendelkezett, hogy a három legnagyobb névvel egy gyermekbetegséget gyógyított meg. Ez az ember évekig gyakorolta ezt a valódi varázslatot saját és a szomszédjai gyermekein. Másvalakinek évtizedeken át a három névvel olyan feltűnő állatgyógyítási sikerei voltak, hogy az állatorvos egyszer azt mondta: nem szívesen lép abba az istállóba, mert ott valami nincs rendjén.

Az ilyen varázslatnak, az ilyen erők általi segítségnek feltűnő jelei vannak. Az egyik ilyen jel abban áll, hogy azok, akik ilyen úton várják a segítséget, erős kötést tapasztalnak az erők közvetítőjével szemben. Az embereket, ahogyan ezt Luther fordítja, ezek az erőközvetítők „megbűvölik”, igézetszerű vonzással kötődnek hozzájuk és függőségi viszonyba kerülnek velük. A varázslat másik ismertetőjele a rejtettség. Egyetlen bűn sem burkolódik olyan titokzatosságba, mint a varázslat bűne. A titokzatosságnak oly hatalma lebeg e tevékenység felett, hogy gyakran még azok sem jutnak annak tudatára, akik aktív vagy passzív módon részt vesznek benne. A varázslat oly ügyesen tudja álcázni magát, hogy néha nehéz megkülönböztetni a kegyességtől. Azok az említett varázslónők éppenséggel kegyes emberek voltak. A varázslathoz tartozik végül az, hogy azok, akik azt űzik, sohasem vidámak. Feltűnő, hogy az olyan embereket, akik varázslattal foglalkoznak, sohasem halljuk szívből nevetni vagy énekelni. Oda van az örömük. Mint a dér, úgy üli meg a kedélyüket egy bizonyos komorság.

Ez a világos-sötét üzelem különösen egy személyre koncentrált, egy bizonyos Simon név körül gyűlt össze. Az ilyenről mondják az emberek, hogy „többet tud, mint csupán kenyeret enni” Feltűnő erőhatások áradnak belőle. Ő szemmel láthatólag kapcsolatban áll a természet és a szellem rejtett forrásaival. Mindenki hozzá kapcsolódik. De nemcsak a kicsiny, a felvilágosulatlan és a hiszékeny emberek, ó nem, hanem ezt olvassuk: „kire mindnyájan figyeltek, kicsinytől nagyig”, tehát a

hangadó műveltek, a társadalom oszlopai nagynak állítják Simont és azt mondják róla: „Ez az Istennek nagy ereje.” Ez a Simon mágus a középkori Doktor Faustus ősképe, aki pedig Goethe ismert művének főszereplője lett. Ez az az emberi őstípus, aki titkos forrásokkal való kapcsolatában különös erők közvetítése által az embereken tud segíteni: „magát valami nagynak állítván”. Ilyen Simon mágus is, az emberek nagyja és segítője.

És most Filep és az elüldözöttek Samária területén ennek a varázsló Simonnak az erő- és hatáskörébe léptek. A keresztyéneknek is van kapcsolatuk egy erőforrással. Ennek a kapcsolatnak köszönhetik, hogy segítséget tudnak közvetíteni. De ez a forrás nem a természet, sem pedig a szellemvilág, hanem a feltámadott Krisztus, aki ellátja őket erővel és hatalma teljességével. Filep prédikációjának hármasság hatására van. A tisztátalan lelkektől megszállottak szabadok lesznek, mindenekelőtt a köszvényes betegek nyerik vissza egészségüket, és mint különösen feltűnő hatást emeli ki a Biblia, hogy „lón nagy öröm a városban” A sötét komolyság és komorság, amely minden varázslatra jellemző, helyet adott az örömnak.

Simon, a varázsló azonnal észreveszi a konkurenciát. Különös módon nem szegül szembe Fileppel. Vajon Krisztusnak, a Feltámadottnak fölényét érzi, vagy talán csupán számításból viselkedik így? Nem tudjuk. Tény az, hogy hallgatja Filep beszédét, hívő lesz, megkeresztelkedik és ott van a többiekkel! Úgy tűnik, hogy Filep először nem látja, hogy egy álcázott farkas vegyült a nyájba. Ezért nem tehetünk neki szemrehányást, hisz amint láttuk, a varázslás bűne a legrejtettebbek közé tartozik. Az sincs kizárva, hogy mindeddig maga a mágus sem volt tisztában azzal, hogy ő varázsló, hogy Simon önmagát egy valódi pásztor juhával tévesztette össze.

Közben már eljutott a Jeruzsálemben maradt apostolokhoz is a hír Isten Igéjének a samáriai térségben elért hatásáról: „Mikor pedig meghallották a jeruzsálemi apostolok, hogy Samária bevette Isten Igéjét, elküldték azokhoz Pétert és Jánost.” Figyeljünk itt is az egész térség hitére: Samária bevette Isten Igéjét! A két apostol jön és megállapítja, bizonyára nem minden csodálkozás és hálaérzés nélkül, hogy itt egyház jött létre. Az eddigi baj és csapás most győzelemmé és áldássá változott, Krisztus felállította országát Samáriában. Csakhogy ám egyszerre azt érzik az apostolok, hogy itt valami még nem úgy van, mint a jeruzsálemi ősegyházban. Vajon nem töltetett ki teljességével a Szentlélek? Talán valami idegen test fékezi és tartja vissza a Lélek teljes hatását?

Végül is imádkoznak a megkeresztelkedettekkel, és kezüket rájuk teszik. Akkor valami olyan történik, amit közelebről nem részletez a Biblia. Csak ennyit ír: „és vőnek Szentlelket” Hogy ezt milyen jelből állapították meg, az nincs itt megírva. Valaki azonban ezt észrevette, és pedig Simon, a varázsló. Simon már titokban irigyelte Filepet, mivel sejtette, hogy az többet és másként tud segíteni, mint ő a varázslatával. Ezt a különbséget még fájdalmasabban érzi az apostolokkal szemben. Odamegy hát, és valami olyat tesz, amit Júdás tett, csakhogy nem Krisztust, hanem önmagát árulja el pénzért. Szeretné az apostoloktól a gyógyítás hatalmának titkát megvásárolni. Talán jóhiszeműen teszi, mivel őt ezt így érti. Még mindig nem vette észre, hogy Krisztus az, aki a férfiak által cselekszik; még mindig úgy fogja fel működésüket és segítségüket, mint a varázslatnak egy hatásosabb és magasabb formáját. Ezért ajánl pénzt az apostoloknak, hogy titkukat, mondhatnánk úgy is, hogy találmányukat megvásárolja. Lehetséges, hogy jó lelkiismerettel teszi és tényleg úgy véli, hogy itt egy elsajátítható tudományról van szó, amit mint egy receptet a gyógyszerésztől vagy egy gyártási titkot a feltalálótól meg lehet szerezni.

Itt a pillanat, amikor őt az apostolok leleplezik és az emberek, de valószínűleg saját maga előtt is álarcát leleplezve, igazi arcát mutatják meg. Még ha összetévesztésig hasonlít is az ő mesterkedése az apostolok tevékenységéhez, olyan szakadék választja el a kettőt egymástól, mint az eget a földtől. Az apostolok Krisztusnak, a világ megváltójának nevében és megbízásából munkálkodnak és segítenek; a varázsló pedig egy titkos tudományt uraló ember, és rejtett erők birtokosaként működik. Az apostolok Isten hívő gyermekeiként teszik azt, ő pedig

saját megbízásából és saját számításából! Ezt a különbséget leplezi le villámszerűen az otromba pénzajánlat. Péter az elvárható legvilágosabb érthetőséggel beszél vele: „A te pénzed veled együtt vesszen el, mivel azt gondoltad, hogy az Isten ajándéka pénzen megvehető.” Az apostolok Isten Igéjéhez vannak kötve, a mágusnak pedig odakiáltják: „Nincsen neked részed, sem örökséged e dolgokban.”

De még nem veszett el Simon mágus számára minden remény. Ha szíve eddig nem volt „igáz Isten előtt”, még megmáshulhat. Péter megtérésre és bűnbánatra hívja fel. Simon kérje Istent, hogy szabadítsa meg szívének alattomoságától, az irigység keserű mérgétől és az álnokság kötelékétől. Péter ezzel kifejezi azt a reménységét, hogy a varázslat bűnébe bonyolódott ember nincs feltétlenül elveszve. Ez a bűn megbocsátható. Hogy Simon, a varázsló, aki megijedve kéri az apostolt, foglalja könyörgésébe, valóban megtért-e varázslói üzelmeiből vagy nem, az már nem jut tudomásunkra.

Az evangéliumnak a samáriai térségbe való betöréséről szóló beszámoló ma aktuálisabb, mint bármikor. A világtörténelem valósággal nyüzsg az emberiség megsegítőitől, keleti és nyugati erőközvetítőktől, akár a politika, akár a gazdasági élet, akár az ember testi hogyléte vonatkozásában. Ezek az erő által segítők, akik többre képesek, mint mások, szívesen lépnek fel megkeresztelt és hívő keresztyének képében, hogy az apostolokkal közös dolgokat cselekedjenek. Simont, a mágust és Simon Pétert ma sem lehet első pillantásra egymástól megkülönböztetni. Ébernek kell lenni. Hogy egy ilyen erőt hordozó segítő ember varázsló-e vagy apostol, arra van egy minden időben csalhatatlan jel: Az öröm. „És nagy öröm lón abban a városban.” Éspedig nem akármilyen öröm, hanem a legszigorúbb, bibliai értelemben vett öröm. Ez nem a feletti öröm, hogy „nektek hatalom adatott kígyókra és skorpiókra taposni és semmi sem fog nektek ártani”, nem az erők általi segítség öröme, sem pedig a feletti öröm, hogy „az ördögök is engedelmessé válnak nektek”, hanem egész egyszerűen öröm a felett, hogy Krisztus meghalt értünk a kereszten, de három nap múlva feltámadt. Ez nem a megtapasztalt gyógyítások feletti öröm, hanem a megtapasztalt üdvösség miatti öröm. Az egyetlen igazi öröm az, hogy „a ti neveitek fel vannak írva a mennyben” (Lk 10,17–20). Ezt sem megvásárolni, sem megfizetni nem lehet. Mert „Krisztus minden bűnömért tökéletesen megfizetett és engem a Sátánnak minden hatalmától megszabadított”. Ez az egyetlen öröm, a nagy öröm, amelyről az angyalok karácsony éjszakáján ezt mondják: „Ne féljétek, mert íme, én nagy örömet hirdetek néktek!” Ahol erről az örömről van szó, ott Simon, az apostol szól és munkálkodik. Ahol azonban az időleges gyógyulás feletti öröm és érdeklődés az örök üdvösség örömét kiszorítja, ott fennáll a veszély, hogy Simonnak, a varázslónak a keze van a játékban. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Nagy László

Az Isten szeretet

Alapige: 1János 4,16b

Bibliavetítés: 1János 4,1–16a

Amikor itt és most az Úr Jézus Krisztus gyülekezetében szent Igénket felolvassuk, először és elsősorban Szentlélek Istent áldjuk és imádjuk, aki szót adott prófétáinak és apostolainak szájába, akik elhívott tanúként Isten pártján tanúságot tettek és tesznek abban a nagy perben, mely a bűneset óta szakadatlanul folyik a szent Isten és a bűnös ember között.

A tanúk sorában János apostol mai szent Igénkben Isten nevéhez egyetlen szót illeszt, de ez az egyetlen szó végtelenül drága mennyei ajándékként ragyog felénk. Mai szent Igénkben János apostol Isten szent nevéhez egyetlen szót illeszt, de ez az egyetlen szó Szentlélek világosságában sokkal fényesebben ragyog, mint a nap az égen; de ez az egyetlen szó Szentlélek mennyei bölcsességében sokkal többet mond

Istenről, mint a keresztyén egyház valamennyi tudósának minden tudománya. Mennyei kincsünként zárjuk most szívünkbe Szentlélek Isten mennyei üzenetét.

Isten önmagáról szóló kijelentésének ez az egyetlen szava Szentlélek ihletésében János apostol ajakán az a végső és döntő tanúságtétel, mely a szent Isten és a bűnös ember között szakadatlanul folyó perben Istennek az az önmagáról szóló legvégső kijelentése, melyet az Úr Jézus Krisztus a golgotai keresztfán tulajdon szép piros vérével pecsételt meg.

Isten szeretet! Ezzel az egyetlen szóval Isten maga jelenti ki legbensőbb lényegét, leplezi le és fejt meg személyének legrejtettebb titkát, azt a féltett titkot, melytől függ az egész világmindenség sorsa, melytől függ mindnyájunk jövődjéje.

Isten szeretet! János apostolnak ezt a tanúságtételét igyekszik vitatni és cáfolni a nagy hitető, a sátán, aki a bűnös ember előtt Istent úgy igyekszik megjeleníteni, mint aki féltelen haragjában tombolva tör és zúz, aki szenvedélyes haragjának tüzeiben egy szempillantás alatt kész és képes megsemmisíteni mindazt, amit jókedvében alkotott. A sátán Istent olyan végtelenül ingerlékeny és kiszámíthatatlan, olyan harcias és szüntelenül megsértődő kényúrként igyekszik beállítani, akit nem képes megatni a legmélyebbről fakadó emberi könnyek és szenvedések özöne sem, aki kárörvendezve gyönyörködik a mindenkori Jóbok és Lázárok szenvedéseiben, aki lángpallosú angyalával űzette ki az első emberpárt az Éden kertjéből, aki arra kényszeríti az embert, hogy orcája veritékével egye mindennapi kenyerét.

Az Istennel perlekedő sátán és a bűnös ember vádaskodásával szemben János apostol Szentlélek mennyei bölcsességével telten kimondja Isten pártján, Isten védelmében perdöntő tanúvallomásának megfellebbezhetetlen igazságát: az Isten szeretet.

A perlekedés azonban szakadatlanul tovább folytatódik. Ha Isten szeretet — hangzik az újabb vád —, akkor miért tűri el, miért engedi meg, hogy a három apokaliptikus lovas — a háború, a gazdasági válság és a halál — vad és vak ügetése dübörödjön végig az emberiség történelmén és nyomukban halálhörgés és siralom jajongjon, vér és könny tengere áradjon, éhség és dögvész réme pusztítson? E vádaskodás arra a végső következtetésre jut, hogy Isten — ha egyáltalán létezik — minden bizonnyal teljességgel elveszítette hatalmát a világ és az emberiség történelme fölött, hogy Isten a bűn és a kárhozat sátáni hatalmával szemben úgy elerőtlenedett, hogy képtelen kezében tartani a világ kormányát.

E vádaskodásokkal szemben az emberiség vigasztalását és reménységét kereső jóindulatú fáradozás mentő ötletet keresve megfordítja alapigénk szórendjét és azt mondja: a szeretet az Isten. Alapigénk szórendjének felcserélésével azonban gyökeresen megváltozik Isten és a szeretet egymáshoz való viszonya. Ha valaki azt mondja, hogy a szeretet az Isten, akkor a szeretetnek önálló szellemi létet tulajdonít, akkor tulajdonképpen nem tesz mást, mint megisteníti a szeretetet, szellemi bálványt készítve belőle, szívének trónjára ülteti. A bűneiben megfáradt és magatehetetlenné silányodott ember ritka ünnepi óráiban szívesen isteníti a szeretetet, történeteket és elméleteket lelkendez a szeretet mindenhatóságáról, varázslatos gyógyító erejéről, és teszi ezt azért és éppen azért, mert naponként tapasztalja az élet sűrűjében a szeretet fájdalmas hiányát. A bűnös ember — hangsúlyozzuk — tisztán látó óráinak világosságában nagyon sokat hajlandó a szeretet istenségéről beszélni. De figyeljünk csak a különbségekre! János apostol azt mondja: Isten a szeretet; az élő Istenből sokféleképpen kiábrándult ember meg ezt: a szeretet az Isten. E két tételt világok választják el egymástól. János apostol azt a páratlan örömhírt hirdeti, hogy a világ teremtő és fenntartó Istene szíve szerint szerető Isten, hogy a világot szerető Isten szíve szerint Atya, az Úr Jézus Krisztus örök és kegyelmes Atyja. A második tétel által az önállóságra törekvő ember megteremti a maga mentségére a szeretet megistenítésének nagy romantikáját, keresztyéntelen keresztyénségének bódító mákonyát. Ez a nagy romantika aranykorrá varázsolja a letűnt gyermekkort, amikor maradéktalanul körülvelt a szülői és nagyszülői szeretet puha fészke, sok ajándéka, ápoló-gyógyító melegsége.

A szeretetnek erre a megistenítésére válaszolva, újra előlép János apostol, és Isten pártján, Isten védelmében Szentlélek ihletésében és mennyei bölcsességében újra el kell mondania perdöntő tanúvallomásának egyetlen, ércnél maradandóbb mondatát: az Isten szeretet.

Különös, de igaz: Istennek ebben a világban az évezredek óta közte és a sátán között folyó perben szüksége van apostolainak, prófétáinak és minden hívő gyermekének bizonyágtételére, akik Szentlélek ihletésében és mennyei bölcsességével telten hűségesen elmondják Isten önmagáról szóló legbensőbb bizonyágtételének perdöntő vallomását: Isten a szeretet.

János apostol ezt az egyetlen mondatból álló tanúvallomását nem könnyes nosztalgiaival, színes ábrándjai elvesztése miatti bánatában és mindenáron megvizsgálódásra törekvésében, hanem alázatosan, egész valójában megrendülten mondja. És teszi először úgy, hogy átszellemült boldogsággal megáll lélekben a betlehemi kisdéd jászolbölcsője előtt és a megváltottak örömeivel így szól: „És az Ige testté lett és lakozék miközöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttének dicsőségét), aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1,14). Majd mély fájdalommal odaáll a golgotai kereszt mellé, és a hit diadalával így kiált: „Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa” (1Jn 3,8b). Aztán tisztán látó szemmel beletekint a keresztrefeszített üres húsvéti sírjába, és Isten új világteremtésének győztes hajnalát hirdetve így ujjong: ő „a feltámadás és az élet” és „aki hisz” őbenne, „ha meghal is, él” (Jn 11,25). Végül a tanítványok közösségében addig tekint a mennyei Atyjához hazatérő után, míg fényes felhő fogja el szeme elől, és örök életünk biztos reményiségében ismétli az Úr Jézus ígétét: „És én, ha felemeltetem a földről, mindeneket magamhoz vonzok” (Jn 12,32).

Isten szeretet — így tanúskodik János. De Isten irántunk való szeretetének ára és áldozata van. Isten irántunk való szeretetének ára és áldozata a betlehemi kisdéd, a nagypénteki szenvedő, szerelmes egyetlenegy, akit megaláztak és meggyaláztak, akit véresre korbácoltak és megölték a kereszten a kaini indulat gyűlöletében. Isten csak Jézus Krisztusban és csak Jézus Krisztus által a szeretet. Isten csak Jézus Krisztusban tudja igazán szeretni a világot. Isten csak Jézus Krisztusban szerethet minket. Isten csak Jézus Krisztusban szeret minket. Isten a Jézus Krisztus örök Atyjaként a szeretet. Isten szívének az a legbensőbb titka, hogy ő az örökkévalóságtól az örökkévalóságig a betlehemi kisdéd, a keresztrefeszített, a húsvétban feltámadott szerelmes Atyja, aki rettenetes árat fizetett azért, hogy a Krisztus Jézusban mindnyájunk szerető mennyei Atyja lehessen és legyen.

Amikor mai alapigénk arról beszél, hogy Isten a szeretet, akkor gondoljunk arra, hogy Isten és a sátán között folyó sok évezredek per döntő csatája karácsonykor úgy kezdődött meg, hogy húsvétban Isten teljes diadalt aratott a mi üdvösségünk érdekében a hűn és a halál fölött. Ez a Jézus Krisztusban diadalmas Isten a szeretet. A szerető Isten ez a diadalmas Úr. Isten szeretete Jézus Krisztusban valóság. Isten szeretete számunkra az Úr Jézus Krisztusban győzelem és üdvösség.

Amikor mai alapigénk arról beszél, hogy Isten a szeretet, akkor gondoljunk arra, hogy Isten és a Sátán között a küzdelem ma éretted és éppen éretted folyik, keresztyén testvérem. Ebben a küzdelemben közülünk kinek-kinek személyesen állást kell foglalnia. Ebben a küzdelemben személyesen kell döntenünk. Melyik oldalra állunk? A vád oldalára, a sátán, a testvérgyilkos Kain, a gyermekgyilkos Heródes, az ártatlan vért ontó Kajafás és Pilátus oldalára? Vagy a védelem oldalára, amikor alázatos és háládatos szívvel János apostollal együtt odasorakozunk a betlehemi jászolbölcső, a golgotai kereszt és az üres húsvéti sír mellé és Isten pártján, Isten védelmében bátran kimondjuk a nagy per döntő tanúságtételét: „És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét. Az Isten szeretet; és aki a szeretetben marad, az Istenben marad és az Isten is őbenne. Ámen.

A hívő ember betegsége

Alapige: Ézsaiás 38,1–8
 Bibliailvasás: Jób 2,1–10

Van-e közöttünk olyan ember, aki ne lett volna egyszer beteg? Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, senki sincs ebben a templomban, aki ne lett volna beteg, sőt akit ne operáltak volna meg és nem szabadítottak már meg legalább egyszer vagy talán kétszer is a halál torkából. Ezért teszem fel a kérdést: tudunk-e jó betegek lenni? Hogyan minősítjük a betegséget és a gyógyulást? Van-e valami különbség a hívő ember betegségében? Meglátszik-e rajta, hogy ő hívő ember? A betegség elhordozásában miben különböznek a hívő emberek a többiektől?

Ezekre a kérdésekre próbálunk ma megfelelni azzal, hogy meglátogatjuk Ezékiás királyt betegágán.

I.

Az első versben arra figyelmezteti a próféta a királyt, hogy rendezze el hátralevő dolgai, mert meghal. Elvben minden betegség magában hordozza a halál lehetőségét. Elég egy hűlés, egy szúrás, egy csipés vagy karcolás, és a halál máris megkezdte munkáját. Tulajdonképpen minden betegség a halál előfutára. A betegség ugyanis a szenvedéssel, a kínzó kérdésekkel, a gondokkal és a kiszolgáltatottsággal együtt a Sátán seregéhez tartozik. Néha úgy elhatalmasodik rajtunk a betegség, hogy már nem tudunk imádkozni sem. „Körülvettek engem a halál félelmei” — mondja a beteg.

Minden betegség végeredményében az őskáosz visszaállítására törekszik. Vissza akarja fordítani Isten teremtési rendjét. Meg akarja semmisíteni Isten munkáját. Aki beteg, az homályosabban látja a gondviselést, fájdalmai elszakítják embertársaitól; széttörik az élet és a kegyelem szövetsége. A betegség és gazdája, a halál, ki akarja szakítani az embert Isten szeretetéből, ki akarja zárni az üdvösségből.

Ilyenkor az első dolog, amit meg kell látnunk, az, hogy nem Isten adja a betegséget. Nem Isten bocsátja reánk a gyomorrákot, a kínzókamrák fájdalmát, a fiatal és sokgyermekes anyák halálát. Ez mind a Sátán műve. „Az ember az életéért mindent odaad”, mondja a Sátán Istennek. A Sátánnak éppen ez a „minden” kell. Isten megengedi a betegséget, mint ahogy megengedte Jézus halálát is, és ezt is beleveszi kormányzása tervébe. „Javunkra fordítja”, ahogy Káténk mondja.

Isten mindenkit idejében figyelmeztet: Rendezd el dolgaiddat. Vigyázz! A halál elszakít szereteteidtől, gondoskodni kell róluk, el kell búcsúzni tőlük. Elszakít a világtól, rendbe kell tenni a félbemaradt dolgokat. Elveszi a bűnbánat lehetőségét. A halálban nincs istentisztelet, nincs imádság, nincs bűnbánat, nincs úrvacsorázási lehetőség, nincs újrakezdés. Az értelmére és szellemi fölényére büszke, okos ember éppúgy kimúlik, mint az állat.

Minden betegség jó alkalom arra, hogy végiggondoljuk életünket. Kiragad a hétköznapi rohanásból, ágyba fektet, időt ad a gondolkozásra. Itt az alkalom rendbe jönni Istennel és az emberekkel. Két dolgot lehet ilyenkor tenni: megátkozni Istent és dacosan küzdeni tovább, mint Jób felesége, vagy pedig Istenhez fordulni és irgalmában bízni. Így lehet a betegség az Istennel való találkozás színhelyévé. A panasz és lázongás nem nyugtatja meg a szívet, sem a lelket. Luther Márton arra tanít: A ragadozó betegség tanítson meg, hajtson imádságra, Isten segítségül hívására, harcra: gyakorolja a hitet, tanulja megismerni Istent, és harcoljon a betegség ellen Isten segítségével. Az Istenhez fordult beteg meglátja a betegség áldásait is: megismeri Isten szándékát és terveit, megpihenhet a rohanó világban, megláthatja és megértheti azt is, hogy az egészség nem „természetes” és magától értetődő dolog.

II.

Ezékiás arccal a fal felé fordul, és Istenhez imádkozik. Elfogadja a betegséget mint egy feladatot, mert tudja, hogy neki még a halálos ágyon is van tennivalója.

A fal felé fordul. Tudja, hogy e világon már semmibe sem kapaszkodhat és semmiben sem bízhat. Nincs már sem érdem, sem tudomány, sem hatalom, ami védené őt a kimondott ítélet ellen. Nem tehet mást, mint hogy Istenhez fordul és imádkozik.

Ezékiás imádsága és Jézus keresztfán való imádsága között egyenes vonal van. Mire hivatkozik Ezékiás Isten előtt? Igazságára, vagyis arra a templomi áldozatra, amit naponta bemutatnak az Úr előtt, és amely elveszi a nép bűnét. Továbbá hűséges szívére, azaz hitére és Isten iránt való engedelmességére. Tulajdonképpen arra a Jézus Krisztusra hivatkozik, akiben az ő imádsága is és életre-halálra való küzdelme is bebocsáttatást nyer Isten trónusa elé.

Feltehetjük a kérdést: Hogyan lehet ahhoz az Istenhez imádkozni, akiről tudom, hogy megengedi a bajt? Úgy, hogy a rám törő halál éppen annak a jele, hogy Isten előtt áll egész életem, mivel annak minden bűnét tudja és nyilvántartja az Úr. Az én bűnömnek is a halál a zsoldja. Éppen ebben a pillanatban kell átugrani a betegség és a Sátán oldaláról Isten oldalára és rábízni magunkat az Úrra, mert ő tudja, hogy mit miért tesz, mit miért engedett meg, és nála kell keresni a menedéket éppen úgy, amint Jézus Krisztus tette a keresztfán.

III.

„Hallottam imádságot, láttam könnyeidet.” Luther szerint, ahol bűnbánat van, ott élet is van. Isten nem a holtak, hanem az élők Istene, ezért az imádkozó ez alkalommal visszakapta életét, megszabadult ellenségétől.

Vannak pillanatok az életben, amikor az életet mint valami új ajándékot kapjuk vissza Istentől. Kevés ember van közöttünk, aki ne kapta volna már vissza életét egy-egy súlyos betegség vagy operáció után. Csakhogy erről megfeledkezünk, mint a tíz bélpoklos példázatában a meggyógyultak. Nem mentek vissza Jézushoz hálát adni. Isten hatalma meghátráltatta a halált, megállította a káosz a betegségben jelentkező hatalmát. Ez azonban nem természetes dolog! Nem is csak az orvostudomány ténye!

Minden gyógyulás csoda! Isten akarata nem gépezet, amit ne lehetne befolyásolni. Jézus Krisztus éppen ezért nyitott utat a kárpiton keresztül a szentélybe, Isten elé, hogy bemehessünk a szentek szentjébe imádkozni (Zsid 4,15).

IV

Az árnyék visszatér. A mutató nem előre megy az alkony, az éjszaka felé, hanem hátra, napkelet felé. Az egészség és a boldogság nem párhuzamos fogalmak, éppen úgy az egészség és az üdvösség sem az. Vannak boldog betegek és boldogtalan egészségesek. Ahogy a legkisebb betegség is a bűn és halál rombolására utal, úgy utal minden gyógyulás Jézus feltámadására és az általa szerzett örök életre, a megváltásra, a bűnbocsánatra, a reánk váró királyi vendégségre.

Ezékiásnak Ézsaiás volt Isten üzenethordozója. Ézsaiás itt van köztünk láthatatlanul, és ott van minden betegágyánál. Ma én voltam az! Legyen ez tanítás, segítség és vigasz betegségünkben. Ámen.

Mit cselekedjem?

Alapige: Apostolok cselekedetei 16,22—34

Bibliailvasás: Apostolok cselekedetei 16,13—24

Jézus Krisztus már földön jártában megjövendölte tanítványainak, követőinek — tegyük hozzá, a minden idők hívő keresztyén emberének —, hogy ha őt magát üldözték, akkor szolgálait és követőit is üldözni fogják. Jézus Krisztus jövendölése valósággá vált. Hisz az első pünkösöd után alig telt el néhány év, és megkezdődött a keresztyének üldözése, úgy zsidóországban, mint a római birodalom tartományaiban.

Ez az üldözés az anyaszentegyház kétezer esztendeje alatt újra meg újra megisméltódott. Mi, akik itt vagyunk — különösen akik az idősebb nemzedékhez tartozunk —, igazán megérthetjük azt, hogy mit jelent a Jézus Krisztus igehirdetőinek és biznyságtevőinek az üldözése. Ezekben az országokban, amelyeknek a körzetébe mi is tartozunk, számtalan lekipásztort és biznyságtevőt hurcoltak törvényszék elé. A vád hasonló volt: nevezetesen az, hogy felháborítják az ország rendjét s meg akarják dönteni a fennálló rendszert. A hamis vádak az egyház és szolgálai ellen kétezer esztendeje ott élnek valahol a sötétben, és megfelelő időben, megfelelő alkalomra várva újra és újra támadnak. A vádak valamilyen formában addig fognak felmerülni, míg ember él a földön, míg az anyaszentegyház végzi a maga szolgálatát. Ezért időszerűek minden korban Jézus Krisztus figyelmeztetései: „Vigyázzatok”, „legyetek készen”!

Ilyen hamis vádak alapján jutott Pál és Silás a börtönbe. Ez a két igehirdető a börtönben nem sírt, nem panaszkodott, annak ellenére, hogy megvesszőzték őket, hogy vértett a testük az ostorcsapásoktól. Éjjélkor, amikor megbredtek a fájdalomtól vagy nem bírták tovább az álmatlanságot, imádkoztak, énekeltek, s valószínű bizonyosságot tettek a megváltó Jézus Krisztusról egymás hitének erősítésére. Számunkra különös az, hogy imádságukban és énekükben nem a panasz gondolata szólt meg, hanem dicsőítették Istent, amiért méltókká tette őket a szenvedésre. Nekünk az a bajunk, hogy ha válságba kerül az életünk, akkor még imádságainkban is panaszkodunk. Jézus Krisztus azt tanította tanítványainak s kétezer éve minden keresztyén embernek, hogy az imádkozás nem hiábavaló. Nem volt hiábavaló, mert a börtönben mások is voltak. Azok, akik a börtönben voltak, hallgatták Pál és Silás imádságát és énekét. A börtön csodájának első vonása az volt, hogy a börtönlakók gyülekezetté alakultak.

Szolgálatom ideje alatt kétszer voltam börtönlelkész. A foglyok csodálatosan viselkednek az istentiszteleteken. Ez volt az az időszak, a háború után, amikor sok atyánkfiait okkal vagy ok nélkül az úgynevezett „néptörvénysek” elé idézték s legtöbbjüket el is ítélték. Az úrvacsoraosztás és úrvacsoravétel megrendítő élmény volt úgy a lekipásztor, mint a „gyülekezeti” tagok számára. Ebben a tapasztalomban erősítettek meg azok a lekipásztorok, akik az „56-os” események következtében a börtönben szenvedtek. Megerősítettek azok az atyánkfiai is, akik ezekkel a lekipásztorokkal együtt börtönlakók voltak. A lekipásztorok végezték a maguk biznyságtevő szolgálatát a börtönökben is. Voltak olyanok, akik lehetőségeik szerint, a súlyosbító büntetéssel való fenyegetés terhe alatt úrvacsorát is osztottak cellatársaiknak. Tehát ha ránk bízta Jézus Krisztus az Ige szolgálatát, akkor szolgálunk kell derűs időben is, de szolgálunk kell a megpróbáltatások idején is! 1Pt 3,18—19-ben ezt olvassuk: „Krisztus ... megölettetvén ugyan test szerint, de megelevenítettvén lélek szerint a tömlöcben levő lelkeknek is prédikált.” Látjátok, így szállt alá Jézus Krisztus az igehirdetés és az úrvacsoraosztás által a börtön mélységeibe azokhoz az emberekhez, akiket meg akart menteni az üdvösség és az örök élet számára.

Az imádság hasznos, mondja Jézus Krisztus, hisz „ha ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, akik kérnek tőle?” (Mt 7,11) Földindulás következtében megnyíltak a börtön ajtai, a falakból a kapsok kiestek, a bilincsek és a kalodák szétnyíltak. A foglyok

elmenekülhettek volna, de senki sem menekült el. Vagy a csoda lepte meg őket, vagy Pálék tanácsolták nekik azt, hogy maradjanak. Ez a csoda nemcsak Pált, Silást és a börtönlakókat lepte meg, hanem meglepte a durva börtönőrt is! Azt a durva embert, aki túlbuzgóságában nemcsak kezüket bilincselte meg, hanem a lábukat is. Ez a durva ember leborult Pál és Silás lábaihoz, és ezt kérdezte: „mit cselekedjem, hogy idvezüljek”? Igen, nekünk is fel kell tennünk a kérdést: Uram, mi a te akaratod? Az az érzésem, hogy sok embernek az a baja, hogy az élet válságai között nem teszi fel a kérdést: Uram, te az én helyemben mit cselekednél? Ha volna elég merészségünk és hitünk a kérdésre, a válasz nem maradna el. Isten Szentlelke által irányítaná gondolatainkat és érzéseinket, beszédünket és cselekedeteinket. Eredményeként szebb lenne a saját életünk és szebb lenne minden élet.

A két igehirdető egyetlen dolgot kért a börtönőrtől, éspedig azt, hogy higgyen az Úr Jézus Krisztusban. Abban a Jézus Krisztusban, aki úgy szerette ezt a világot, az embert, a filippi börtönőrt, téged, aki itt vagy ma a templomban, hogy magára vett egy durván összeácsolt nehéz keresztet, amely alatt összeroskadt, de amelyen meghalt, hogy mi bűnbocsánatot, üdvösséget és örök életet nyerjünk. Csodálatos: ez a két igehirdető nem azt mondja, hogy csak te üdvözülsz, hanem üdvözül a te háza népe is! Eddigi szolgálatom idején többször megfigyelhettem, hogy egy hívő keresztyén férj vagy feleség átalakította az ő élettársát s abból is hívő, imádkozó, igehallgató, igeolvasó, úrvacsorával élő hitvestárs lett, és ebben a szellemben nevelték gyermekeiket is. Más arculata lenne az anyaszentegyháznak, másak lennének a gyülekezeteink, ha ebben a szellemben éltek volna a házastársak és ebben a szellemben nevelték volna gyermekeiket. Összehasonlíthatatlanul kiegyensúlyozottabb lenne nemcsak anyaszentegyházunk, hanem egész népünk élete is. Lehet, hogy vannak közöttetek, akik gondolkoztak ezen, vannak, akik nem. Volt, ahogy volt a múltban, de vigyázzunk a jövőre. Vigyázzunk magunkra, szeretteinkre, a másik emberre, mert atyánkfia az Úr Jézus Krisztus által.

Még van egy gondolata a felsorolt szent Igének. Ez az öröm és a hála. A börtönőr magához vette Pált és Silást. Kihozta a börtönből, lakására vitte, kimosta sebeiket és bekötözte azokat. Megkeresztelkedett ő és a háza népe, azután asztalához ültette őket. Együtt örvendezett a család. Lehet, hogy együtt örvendeztek a rokonok, a barátok, a börtöntársak. A gyülekezettel együtt örvendeztek az igehirdetők. Ezen a „házi” istentiszteleten az igehirdetők újra hirdették a megváltás, az üdvösség és az örök élet evangéliumát.

Mit cselekedjünk mi? Higgyünk, szeressünk, reménykedjünk, cselekedjük a jót, Isten dicsőségére, a másik ember javára és a saját lelkiismeretünk nyugalmára. Ámen.

Esketési beszéd

Ravasz László

A példamutatás igehirdetése

Imre Lajos és Sámuel Emma esküvőjére

Alapige: Filippi 2,15

Prédikáló és tanár családban nem kell sokat fejtegetni azt, hogy milyen nagy hatalma van a szónak. Külsőleg szegényes életünk belső gazdagsága, sok-sok küszködésünk közt elrejtett nagy örömek, elégtételünk és jutalmunk, egyetlen történeti igazoltatásunk a szónak egy-egy tiszta győzedelme. Hiszem, hogy az örökkévalóságban is meg fog szólalni mellettünk beszédünknek egy-egy áldott visszhangja és könyörögni fog helyettünk, érettünk.

Pedig a beszédnél is van nagyobb dolog. Az emberi ajak akkor mond legtöbbet, amikor néma. Isten azért nem szól hozzánk hallható szóval, azért beszél a hallgatás nyelvén, mert ember felettien sok a mondanivalója. Aki beszél, részleteket mond; aki hallgat, az egyszerre mindent kibeszél.

Isten erre a nyelvre is megtanított minket. Ez a nyelv a példaadás.

Minden beszéd mögött ott áll, mint valami elrejtett ércalap: az élet, a példa. Csak annyi értéke van a szavunknak, amennyi ebből az ércalaphból futja. Jaj nekünk, ha több a szavunk, mint az életünk igazsága; lassanként elvész a gondolataink forgalmi értéke, s olyanná válik, mint a papirospez: minél több van belőle, annál kevesebb a vásárlóereje.

Alapigénk ezt az igazságot ezzel a képpel fejezi ki: fényeskedjete, mint a csillagok a világon.

A csillagoknak is megvan a maguk élettörténetük, tragédiájuk, hőskölteményük. Ismeretlen világok fájdalma, végzete, emléke van megkövülve bennük. De minden csillag egy-egy győzelem: lényének ellentétei csodálatos tiszta harmóniába olvadtak fel, mert egy dolgról sohasem feledkeznek meg: tükrözni a napot.

A ti életeteknek is megvan és meglesz a maga válsága, kísértése, sorsa. Ó, ne feledkeztek el az egyetlen feladatról: tükrözni a napot. A csillag azért fényes, mert magasabban áll, mint a föld, s akkor is látja azt, mikor mi, a föld lakói, nem látjuk. Tinectek is ez a kiváltságotok: akkor is látni Istent, amikor más nem látja. Nagyszerű szépségek húznak át felettetek: nektek kell meglátnotok és nektek kell tolmácsolnotok azt. A ti ifjú, életvágyó, érzékeny emberi életetek benne gyökerezik ebben a világban: a házassággal száz meg száz új gyökérszál még jobban belekapcsol a világba: a fészek, a kenyér, a gyermek, az özvegység réme — ugyanannyi és ugyanolyan erős szálakkal kell belekapcsolódnotok a láthatatlan világba. Nem az a hivatásotok, hogy lehúzzon a föld; az a hivatásotok, hogy a földnek azt a kis darabját, amit a ti életetek vesz körül, felemeljétek a lelkiség tartományába. Legyetek „Isten szeplőtlen gyermekei”, azaz: örüljete a ti mennyei Atyátoknak és engedelmeskedjete neki. Szerelmetek legyen az élet tékozlása helyett Isten alkotó, világteremtő, világszépítő munkájában való boldog részvétel. Tanuljátok meg, hogy a legbizonyosabb hódítás a — lemondás. Legállandóbb uralkodás az — engedelmisség. Azt szeressétek egymásban, ami isteni arcvonás a másikban.

Az eldobott csóva kialszik, a nap testéről leszakadt bolygó kigyúl, és ragyogva futja be tüneményes útját, titokzatos fényjegyeket írván az éj fekete alapjára. Azért, mert minél nagyobb az ellenállás, annál izzóbb a fénye.

Ez legyen a képe a ti életutatoknak is. Azzal kezdődik ez, hogy egyik kedves hajlékból, a szülői házból, átalmentek egy másik hajlékba, a ti új otthonotokba. Vigyétek magatokkal az újba mindazt, ami a régiben szép és drága volt. Innen felétek int az anyai arc: annál fényesebb legyen majd a te arcod. Felétek int az anyai arc:

gond és öröm fátyolán át érezd meg, hogy a szeretet erősebb a végnél. Apai jószágok jelei kísérik: amit vetettek, sokszorosán adjátok vissza. Tudjátok, mi a béke, az összhang: fokoztatok az életnek a tiszta harmóniáját. Lássátok az imádság erejét: vessen új lobot a házi oltár örök mécsese. Új élethullám vagytok: bennetek új diadalra csapjon fel az a szépség, amelyik tiétek, tibennetek támadott s rajtatok keresztül él tovább.

„Elfordult és elvetemedett nemzetségben”, azaz megromlott és átkozott világban ti legyetek a példaadás alázatos, de győztes igehirdetői. Életek legyen néma prédikáció arról a hitről, amelyik meggyőzte a világot. Idelenn felfigyelnek a szomorú szívek, odafenn áment mondanak reá a boldog seregek.

Tegyetek hitvallást róla, hogy ti így akartok élni, elmondván a százados esküt. Ámen.

Temetési beszédek

Cseh Zsolt

„Tartsd meg, ami nálad van...”

Tavaszy Ilona hamvai felett

Alapige: Jelenések 3,11

Nincs esztendeje sem annak, hogy részt vett bibliáoráinkon, ott ült a gyülekezet közösségében s köszönthették egymást atyafiak módjára. Jó néhány hónapja a kolozsvári vizontlátás reménységében elbúcsúzott tőlünk. Aztán jön súlyos betegségének, majd halálának híre, s most újra együtt van ez a népes család. Egy fájdalmas temetés gyászából alig ocsúdva, a testvér, a nagynéni, a rokon temetésén körülállva ezt a számotokra oly meghitt sírhelyet, nyugovóra helyezük a hazahozott hamvakat. De itt a gyülekezet, melynek nagy öröme presbitere volt, itt a nőszövetség, amelynek körében olyan jól érezte magát. Itt vagyunk, eljöttünk, hogy lerójuk kegyeletünket s együttérzésünket kifejezve bizonyosságot tegyünk arról, aki mindnyájunknak Ura és Megtartója. Itt vagyunk, hogy bizonyosságot tegyünk hitünkről, ami sok-sok különbözőségünk ellenére mégis összehoz bennünket és az egyetlenlent egyenessé teszi. Itt az Isten köztünk.

Ebben a mostani együttlétben Isten Igéje egy lényeges tényezőre utal. Felhívással fordul hozzánk. Ezt hallottuk annak idején a neves theologus édesapa ajkáról, s a nemzedékek sorában így keres most is minket: „Tartsd meg, ami nálad van.” Van egy drága örökségünk, ami felbecsülhetetlen értéket jelent a mi számunkra. Ez a mi Krisztusba vetett hitünk, mely az életre vezető reménység forrása, s ez a győzelmes szeretet, amit Isten munkál a mi szívünkben. Ez a maradandó érték, a többi mind lemarad s a maga rendjén letiszul. Éppen a letisztulásban látjuk azt a 75 esztendő, amit ebben a városban, a mi gyülekezetünkben és jórészt ugyanabban az otthonban élt végig, ahonnan a gyógyulás vágyával távozott. Veletek élt, köztünk élt. Szolgálatkész szeretete hol aggódott, hol örvendezett. Voltak vágyai, elgondolásai, emberi gyarlóságai, mint mindnyájunknak. De volt hite, amit végig megtartott, s ez a hit segítette át a legnagyobb nehézségek idején ezekben az utolsó hónapokban is.

Hamar letelt ez a hetvenöt esztendő, sokan távoztak a családból ezalatt. Hamar jött a múlt évi gyógyulást kereső elutazása, hamar peregték a napok, s a hamar tovatűnő napok nyomán hamar távozzunk innen mindnyájan a mennyei hazába. Pár pillanatra elfogódhatunk a mulandóság szomorú tényén, s talán valami nosztalgia is ébredhet egyesekben. Milyen jó, hogy az első „hamar” az Igéből hangzik s ezzel megelőzi mindazt, amiben mi határoznánk meg az idő múlását. Hamar jön Jézus Krisztus, visszajövele nem kérdéses számunkra. Számára sem volt az, s tudom, hogy a ti számotokra sem az. Mennyi szeretet nyilvánul meg ezen keresztül, s milyen jó éreznünk azt, hogy a gyorsan tovatűnő időben van egy biztos támpontunk. Nem a lemondás és a beletörődés hangulatának terhe és súlya nehezedik itt reánk. Sőt inkább, Krisztus figyelmeztetésében benne van az, hogy vigyázzunk a drága kincsre, a múlhatatlan értékre, amit nálunk helyezett el. A forgandó szerencse, az életkörülmények alakulása, vagy bármi, ami ebben megháboríthatna, nem ragadhatja és nem ragadja ki lelkünkől hitünknek e drága kincsét. Hadd éljen bennünk Isten szeretetének, kegyelmének bűnbocsátó irtalma.

Ne feledjük egy pillanatra sem, hogy a Krisztus „hamar” eljövetelével nekünk a nagy találkozásra kell gondolnunk. Jó, hogy így együtt lehetünk ezen a földön, jó, hogy vannak nekünk kedves helyeink. Otthonunk, ősi, szép Farkas utcai templomunk, patinás szépséges városunk, beleértve a Házsongárdot is. Van nekünk mindezek mellett és felett egy nagyszerű kilátásunk. Ez a mennyei korona, mely készen áll mindannyiunk számára. Ő már közelebb került ehhez, s hadd legyen mindannyiunktól

számára ez a mostani alkalom is ennek a közelségnek a megérezése. Ma még itt vagytok, s hordozói lehettek e reményt keltő hitbizonyosság jövő felé irányulásának. Koronázzon meg az Úr annak a győzelmi jelével, hogy minket semmi el nem szakíthat Isten végtelen szeretetétől. Ámen.

Eduard Thurneysen

Egy élet titka

Alapige: Zsoltárok 4,9; 121,1–2; János 21,18b

Gondolatainkat a Szentfrás e három Igéje köré csoportosítjuk. Hogy mi emberek mennyire magányosak vagyunk, hogy a mi életünk mennyire rejtély, azt alapjában véve csak a halál mutatja meg számunkra. Gyermekkorunktól fogva együtt élünk, álmaink, kívánságaink és reményeink vannak. Mi testvérek együtt töltjük fiatal éveinket, de minél inkább öregedünk, annál inkább érezzük, hogy életünk valami rejtélyen nyugszik.

Kik vagyunk mi tulajdonképpen? Honnan jövünk? Hová megyünk? Mikor azután egyikünknek hirtelen tovább kell mennie, akkor mi, a többiek, magányosak maradunk és csak azt látjuk, hogy a legmélyebb kötelékek, melyek bennünket összekötnek, rendre elszakadnak. Már maga a gyermek is, aki tőlünk születik, a legmélyebb magányosságban kell hogy megkezdje a halál felé vezető utat. Sohasem vagyunk annyira magányosak, mint éppen a halál felé vezető úton. Minden kialszik körülöttünk, minden elmerül. Talán még próbálunk egymásnak mondani valamit, de többé már nem lehet, a halál titka beburkol minket.

Igen, valami titok lebeg a halál felett. Csak egy elhunyt ember arcát kell egyszer megtekinteni. Szemei és szája zárva, homlokát mintha rejtély venné körül. Érezni lehet, hogy ez az ember valamit látott, de csak ő maga láthatta azt. És nem képes nekünk többé hírt adni róla.

Miben áll életünk e titokzatossága, ami a halálban egyszerre csak világosan elébünk áll? Ez az, hogy mi emberek nem a magunkéi vagyunk. Mi valaki máshoz, a Mindenhatóhoz tartozunk. Ő vezet minket a maga útjain. Az ő útjai nem a mi útjaink. Ő „felövez minket, és vezet minket, ahová mi nem akarunk menni”. Mi Istenhez tartozunk.

Az Isten hatalmas, az ő kezében élünk egészen az utolsó pillanatig. Már jóval a halál előtt sem vagyunk idegen kezekben. Mi egymáshoz tartozunk a földön, és csak addig tartozunk egymáshoz, ameddig ez a mennyei, hatalmas kéz megengedi számunkra.

Mi látszólag önmagunk urai vagyunk, de mégsem vagyunk a magunkéi, hanem mindenestől a mindenható Úréi vagyunk. Egészen és teljesen belőle, az ő kegyelméből élünk. És ha ezt az élet nem bizonyította volna be eléggé, úgy végérvényesen bebizonyítja a halál.

Nem vagyunk urai a mi életünknek. Azonban az teszi rejtélyessé a mi életünket, hogy nem vagyunk képesek arra, hogy legalább emberi oldaláról megragadjuk és megértsük a mi útjainkat. Mindig előlép valami életünkben, amit nem tudunk magunknak megmagyarázni. Olyan helyzetek elé állítatunk, melyeket nem mi választottunk, s mégis vállalnunk kell ezeket a helyzeteket és ezeket az eseményeket. S ez ismét nehézé teszi életünket. Saját óhajaink szerint szeretnénk ezt vagy azt az utat választani, de hirtelen itt az az idegen kéz, mely terveinket és reményeinket áthúzza, s úgy vezet bennünket, ahogy nem akarjuk.

Most szeretett hazaköltözöttünkre gondolunk. Ez az idegen kéz az ő életében eléggé világosan megmutatkozott. Már korán érezte e kéz nyomását magára nehezeden. Az életébe ékelődött tragédiáról is lehetne beszélni. Mindenekelőtt itt voltak vidám, napsugaras fiatalsága évei. De egy adott alkalommal szörnyű zavar lépett az életébe.

Szeretteinek be kellett látniuk, hogy fiuk élete nem úgy alakul, amint azt szeretnék volna. Megrázkódtak idegei. Vagy valami más baja volt neki? Mindenesetre a hatalmas idegen kezek úgy vezették őt, ahogy nem kívánta. Egészen bizonyosan sokszor megpróbálkozott e vezetés elleni tiltakozással, mivel a saját életét a maga gondolatai és kívánságai szerint szerette volna élni. Mindez letöréshez és összeroppanáshoz vezetett. Ezért vált zárkózott, gondjaiba merült férfivá. Az utóbbi tíz évben így ismertük őt.

Nézzétek a titkot az ő életében! Én nem tudom, hogy szeretett hazaköltözöttünk miként gondolkodott erről. Ha erről ő maga beszélhetne, legalább önmaga előtt bevallhatná azt, hogy élete vezetéséből nem értette meg a végső dolgokat.

De most engedjétek engem másról beszélni, arról beszélni, ami temetési beszédben nem hiányozhat. „Szemeimet a hegyekre emelem, onnan jön az én segítségem. Az én segítségem az én Uramtól jön, aki az eget és a földet teremtette.” Igen, Isten velünk emberekkel rejtélyes utakon jár. Mi ezt nem tudjuk kikutatni, ellenben az az evangélium csodálatos ereje, hogy e titkot nekünk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk felfedte. S így a megfoghatatlan Isten elé léphetünk, szemeinket reá emelhetjük és neki elmondhatjuk: Idegen kezek vezetnek engem. Én nem értelek téged, Uram, de ezek mégis a te kezeid, s a te kezed mindig jogosan és helyesen vezet engem.

Az az evangélium titka, hogy Isten az én Istenem akar lenni és ezt az Istent én megismerhetem és úgy szeretetem, mint az én mennyei Atyámat. Szabad az én utamat ehhez az Úrhoz igazítanom; szabad az én utamat, mely ezen az idegen földön vezet keresztül, teljes bizonyosságban élnem, mivel ő a végsőig vezet engem. „Még ha a halál sötét völgyében járok is, nem félek, mert te velem vagy.”

Istenhez tartozni azt jelenti, hogy minden értetlenségünkben megvigasztal minket. Ezt mi nem magunktól tudjuk, hanem Jézus Krisztus az, aki minket bizonyossá tett benne. Mert ő jelen van ezen az idegen földön, mert ő mellettünk van, mert mi így Istenünk hatalmas keze alatt élünk. Azért van Jézus velünk és mellettünk, hogy mi megtudhassuk: íme, itt vannak azok a kezek, melyek vezetnek engem, melyek befedeznek engem. Aki tekintetét az Istenhez, az égre emeli, aki az eget és a földet teremtette, aki magát a teremtő Úr kezében tudja, az azt is tudja, hogy ez az Úr segítségünkre van, megőriz minket még az emberektől is, és szabadabbá tesz bennünket.

Én Isten gyermeke vagyok! — Ezt tudni, ezt megvallani minden árvaság végét jelenti, bár mi még ezen az idegen földön vagyunk. Mi azonban mindig tiltakozunk önmagunk átadása, önmagunk megadása ellen. Nem akarjuk szemünket az életünk Istenére emelni. Így telnek el munkánk és harcaink évei. Ismét szeretett hazaköltözöttünkre gondoljunk. Ő erről nem sokat beszélt. De ismerjük őt egyszerűségéről, csendességéről, szerénységéről és alapvető jóságáról, mely lényének sajátja volt.

Sok mindenről, ami csábította és hívogatta, megtanult lemondani. Nem volt ez neki mindig könnyű, de végül életét hálááldozatként ajánlotta fel az Úrnak, s nem tiltakozott többé életének vezetése ellen. De miként tehette volna ezt meg, ha már gyermekkorától kezdve nem emelte volna fel szemeit a hegyekre, ha minderről nem tudott volna, ha nem emelte volna fel szemét oda, ahonnan a mi segítségünk jön?

A halál az az utolsó pillanat, amikor végérvényesen fel kell adnunk az Isten vezetésével szembeni ellenállásunkat. Mi tudjuk, hogy ez az ellenállás, a mi bűnös állapotunk, amint a Biblia nevezi, mindaddig bennünk él, amíg lélegzünk. Ebbe a bűnös ellenállásunkba nyúl bele Isten a halál keze által és elhozza a véget. A halál napján tudjuk meg, hogy tulajdonképpen kik is vagyunk. De éppen a mi Istennel szembeni leleplezett, bűnös ellenállásunkba hull bele az Ige a nagy békességről, amiben ott és akkor részesít bennünket az Úr, ahol mi valóban mint bűnösök és halandók a mi Istenünk elé kell hogy lépjünk.

„Békességben fekszem le és legott elalszom, mert te, Uram, egyedül adsz nekem bátoroságos lakozást.”

Az az evangélium ismételt vigasztalása, hogy az az Isten, aki ellen törekedünk, a mi Istenünk akar lenni és maradni. A halál pillanatában, a mi bűnös utunk végén, az ő kegyelmes kezeibe vesz bennünket. Békében lenni, békében feküdni és aludni — a bé-

képtelenség, a feszültség nélküli életet jelenti. De mi valójában békételen, feszültséggel teljes emberek vagyunk. Még halálunk órájában is.

Számunkra Jézus Krisztus az az ígéret, az a diadal és az a kiút, akit Isten bevont a mi szívünk élet-halál titkába, hogy a mi életünk minden értelmetlensége ellenére is megérkezhessünk Istenhez, aki átveszi a mi nyomorúságos életünket, mivel minket az ő országa építőköveiként akar felhasználni. Ennek a kegyelmes Istennek a kezében szeretnők tudni a mi hazatértünket is.

Valami nagy dolog az, hogy mi itt a koporsó és a sír körül abban a bizonyosságban állhatunk, hogy még a halál völgyén át is Isten keze vezet bennünket. Nem a halálé az utolsó szó. Isten keze nyomán új életre támadunk. Jézus Krisztus nem hiába született, nem hiába szenvedett, halt meg, és nem hiába támadott fel. Sírjaink felett az ő diadala fénylik.

Köszönjük, Istenünk, hogy Jézus Krisztus nekünk adta ezt a diadalmat. Ezért ettől a sírtól is úgy térünk vissza, mint akiknek reménységünk van. Ámen.

Fordította: Vass Béla

Eduard Thurneysen

Áldjad, én lelkem, az Urat

Alapige: Zsoltárok 103,1–4

A mi hazaköltözöttünkől e dicséző és köszönő igékkel kívánunk búcsút venni. Ő maga is egyetértett volna ezzel. Ha valamit el lehet mondani róla, az bizonyára az, hogy életében soha semmit sem tett Isten vezetése ellen, hanem hálátelt szívvel élt Isten előtt.

Életútja, melyen áthaladt, könnyen áttekinthető, egyszerű és világos. De a mélységek, vagyis a kérdések és a feladatok, melyekkel szembesülnie kellett, az ő életéből sem hiányoztak. Fájdalmakban, különösképpen az utóbbi időben, bőven volt része. De mindnyájan, akik ismertük és akik körülötte éltünk, meggyőződhattunk arról, hogy jóllehet szenvedni láttuk, de sírni sohase hallottuk. Utoljára különféle csapások, bajok ostromolták, szívvrohamok érték, de mindezt nagy belső nyugalommal tűrte. Kinek támadna az a benyomás róla, hogy neki a keserűség és félelem ellen védekeznie kellett? Mennyire hálás volt a kis könnyítésekért, melyekkel őt újból és újból elhalmozták! Mennyire hálás volt házvezetőnője, közeli rokonai, barátnői hűségéért, akik őt fáradhatatlanul gondozták, látogatták és megörvendeztették! Még az utolsó pillanatban is csak másokra gondolt! Legyen szabad nekem kapcsolatosan egy apró személyes bizonyítékot felmutatnom. A legutolsó jel, amit én mint a gyülekezet lelkipásztora tőle kaptam, egy levelecske volt, melyet nagyon reszketős betűkkel írt, s amely ezekre a téli napokra ajándékot tartalmazott a gyülekezett szegényei számára.

Mivel volt összefüggésben az ő imádsága és önzetlensége? Egyszerűen azzal, hogy mindig egyszerű, szentimentalizmus nélküli, erős gyermeki hitből merített. Belső szilárdsága és világossága, odaadása és szeretete nemcsak természetes hajlamként élt benne, hanem felelősnek érezte magát Isten színe előtt. Isten vezette, áldotta és hordozta őt. Még szenvedése napjaiban is arra törekedett, hogy megszabadítsa magát minden keserűségtől, hogy örvendező lélekkel járjon, hogy gyermekeit bátor szívvel megóvja. Élete éppen a zsoltáros szavai szerint teljesedett ki: „Áldjad, én lelkem, az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.” Mint forrás a sziklából, úgy tör fel itt a Bibliából a felszólítás, a parancs és az élmény: dicsérnünk kell Istent, dicsérhetjük őt, boldogoknak kell lennünk benne és vele! És ezt nemcsak egyszer, nemcsak hébe-hóba, amikor éppen jó óránk van, hanem mindig, minden helyzetben, mindennel együtt, akik vagyunk, és mindennel együtt, ami van nekünk, bánat is és aggodalom is bőségesen, de éppen azt jelenti a hit, hogy még könnyek között is, a mélyből is, még a sötét órákban is dicsérjük az Urat és hálát adunk neki! És sokkal

inkább az az igazi dicséret, mely egy összeszorult szívből jó, és nem az, amikor Istent jó napokon dicsérjük és köszönetet mondunk neki.

Mi talán azt kérdezzük: Lehetséges ez? Még a nehéz napokon is vidámak lehetünk és dicsérhetjük az Urat? Örömmel fogadhatjuk az életet még akkor is, ha nehézségekkel van tele? Tudnunk kell, hogy ha bátor és nyugodt szívet hordozunk, csak úgy és akkor létezik út minden keresztül. Mindenesetre így volt ez szeretett hazaköltözött testvérünknel. Ez volt az ő egyszerű életének titka, ez a nyugodt és vidám, bátor és tágas szív. Bizonyosan sokszor volt oka a köszönetmondásra és a vidámságra. Élete messzemenően napfényes volt. Megkímélték a kívülről jövő gondoktól. Szoros kapcsolatban sok évet töltött édesanyjával. De aztán nehézségek jöttek. Édesanyja meghalt, később a testvére is, akivel mint élete segítő társával együtt élt. Itt és így vált láthatóvá életkerete is: az öregség, a magányosság. Ha ő maga még is szabadult a külső gondoktól és nehézségektől, annál inkább magára vette mások gondjait. Mély lelkiismeretességgel törődött olyan emberek szükségével, gondjaival, akik bizony nehéz helyzetben voltak. Nemcsak külsőleg segített, hanem egészen odaadta szívét is a segítségben, és ha valaki megkérdezte, hogy ez a másokról való gondoskodás nem lesz-e sok, akkor mintha egy kissé elcsodálkozott volna, és csak ennyit mondott: „A segítség számomra öröm! Én semmi különöset nem teszek ezzel!” Sohasem értette meg, ha azt kellett észlelnie, hogy mások nem voltak képesek mindig segíteni. A segítségben mutatkozott meg életigenlése és öröme, dicsérete és hálája.

Így élni természetesen csak úgy és akkor lehet, ha ismerjük a dicséretmondás és hálaadás titkát, úgy, amint azt a zsolttáros feltárja. A zsolttáros nem azt mondja, hogy ezért vagy azért mond dicséretet és köszönetet: például egy jó napért, a harmonikus létért, külső vagy belső szabadulásért. Nem. „Dicsérd az Uradat!” — ez azt jelenti, azért dicsérd az Urat, mert ő az Úr, aki jelen van, mert ő a te Urad, mert neked vele számolnod szabad. Ezért szabad és lehet neked őt dicsérni és áldani. Ezt nemcsak a jó napokon teheted, de lehet és szabad a nehéz napokon is ezt cselekedned, mivel akkor is és mindig veled van az Úr. A Biblia teljes üzenete itt tárul fel, itt bomlik ki előttünk. Nekünk olyan Urunk van, akinek kezében vagyunk. Nem vagyunk magunkra hagyatva árva életünkben. Akkor sem, ha magányosak vagyunk, akkor sem, ha megöregszünk és meg kell halnunk.

Isten jele van közöttünk. Az a hatalmas Isten, aki a Krisztus Jézusban a mi Atyánkká lett. Az ő keze vezet minket. Ez az, amiért fellélegezhetünk, ez az, ami minket vidámmá, bátrakká és nyugodtakká tesz. „Aki megbocsátja minden bűnömet!” — mondja a zsolttár erről az Istenről. Tehát a mi bánatunkat is szabad nyugodtan az ő kezébe ajánlanunk. „És meggyógyítja minden betegségedet” — ezzel azt akarja a zsolttáros mondani: Isten elviselhetővé teszi számodra azt, ami gyötör, ami rád nehezedik, éspedig úgy, hogy többé téged ne szorongathasson. „Aki megváltja életedet a koporsótól” — ez egészen egyszerűen és egészen egyenesen azt jelenti: Többé nem létezik az, ami téged kísérhetne, ezért a halál sem úr többé. Te még a halálban is Istenhez nyersz felemeltetést, Isten kinyújtotta feléd mentő kezét, és te az ő kezébe helyezheted a tiédet, és így jó hozzá beszélned a jó és a nehéz napokban egyaránt.

Mivel Isten így fogja a te kezedet és így vezérel téged, ezért dicsérd, áldjad őt és ezért légy vidám!

És most nevezzük meg annak a nevével, aki által mindez valósággá lett. Ez Jézus Krisztus. Mert ha mi azt kérdezzük: hol van Isten keze, mellyel utánam nyúlt, hol tett ő minden jót velem, hol bocsátott meg nekem, hol váltott meg engem? — akkor csak azt felelhetjük: ott az egyszülött Fiú életében, halálában és feltámadásában, aki az Atyjától jött és testvérünké lett, aki által mi Isten fiaivá lettünk.

És erről az Egyetlenről, Jézus Krisztusról és az ő mennyei Atyjáról a mi szeretett hazatért testvérünk is tudott. Reá nézett. Benne tartatott meg. Életében sokat gondolkodott hitkérdéseken. Ameddig csak képes volt rá, nagy büszkeséggel volt gyülekezete iránt és látogatta az istentiszteletet. Természetesen erről sem szívesen beszélt. Önmagát nem tekintette „kegyes” embernek. Ezt szokta mondani: Nem

tudom, hogy hitem valóban igaz-e. De itt volt közöttünk, és éppen e legnagyobb visszafogottságában számunkra és előttünk a szeretet és a hit eleven és tevékeny példája lett.

Ezt mi nem azért mondjuk, hogy dicsérjük őt. Végző soron azt akarta, hogy ő dicsérje és tisztelje az Urat. És neki abban is igaza volt, hogy Isten kegyelme és ajándéka az, ha az ember — úgy, mint ő is — végig a mennyei Atya kezében tudhatja magát. Nem szabad sohasem elfelednünk életének történetét, mely oly magától értetődően önzetlen volt, melyből annyi jószág és szeretet áradt. Sohasem tett semmit önmagáért, hanem fáradhatatlanul mindig másokra gondolt és másokért élt. Így élt a mi szeretett hazaköltözött testvérünk. A végsőkig hálás volt mindenért, amit szeretetből kapott. Épp közeledett a születésnapja azok örömére, akik hozzá való ragaszkodásuk tanúbizonyságát szerették volna kifejezni.

Isten iránti mély köszönettel vegyünk búcsút tőle, mert Isten az, aki ezt az életet megáldotta. Mindenekelőtt mély hálával tartozunk Istennek azért, hogy e koporsó és e megpihent szív mellett is az örök élet személyes hitével és bizonyosságával állhatunk. Krisztus elvette a halál hatalmát, és ezáltal a mi életünk Isten dicsőségétől ragyog a halál órájában. Ezért: „Áldjad, én lelkem, az Urat, aki megváltja életedet a koporsótól. Aki kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged. Amen.

Fordította: Vass Béla